

UITWISSELING VAN POLITIE- EN JUSTITIËLE GEGEVENS BINNEN HET KONINKRIJK

*Inspectieonderzoek van de Raad voor de rechtshandhaving
naar de uitwisseling van gegevens in het kader van
opsporing binnen het Koninkrijk.*

Opdrachtgever: Raad voor de rechtshandhaving

December 2015

Colofon

Uitgever: Raad voor de rechtshandhaving

Jaar: 2015

Maand: December

Plaats: Willemstad, Curaçao

Vindplaats Internet: www.raadrechtshandhaving.com

Inhoudsopgave

Colofon	3
Lijst met gebruikte afkortingen	9
Voorwoord	11
Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	13
1. Inleiding	19
1.1. Aanleiding	19
1.2. De Onderzoeksvraag	19
1.3. Doelstelling en toetsingskader	20
1.4. Onderzoeksaanpak en - methode	20
1.5. Leeswijzer	21
2. Bevindingen van het onderzoek	23
2.1 Het wettelijk kader voor de uitwisseling van politie- en justitiële gegevens	23
2.2 Het proces van uitwisseling van gegevens in het kader van de opsporing	27
2.2.1 Rechtshulpverzoeken	28
2.2.2 Politiële verzoeken	30
2.2.3 Ongeregistreerde politieële verzoeken	31
2.3 Het verwerken van politiegegevens die van belang en bruikbaar zijn in het kader van de opsporing	32
A. Wetmatigheid en rechtmatigheid	32
B. Het verwerken van gevoelige politiegegevens	33
C. Juistheid en volledigheid van politiegegevens	34
D. Bewaartermijnen	35
E. De beveiliging van gegevens	36
F. Autorisaties	38
G. Geheimhoudingsplicht	39
H. Verdere verwerking van verstrekte politiegegevens	40

I. Het vastleggen van uitgewisselde gegevens	41
J. De bruikbaarheid van gegevens voor uitwisseling.....	42
3. Analyse	47
3.1 Het wettelijk kader voor de uitwisseling van politie- en justitiële gegevens	47
3.2 Het proces van uitwisseling van gegevens in het kader van de opsporing	48
3.2.1 Rechtshulpverzoeken	48
3.2.2 Politiële verzoeken.....	48
3.2.3 Ongeregistreerde politiële verzoeken.....	49
3.3 Het verwerken van politiegegevens die van belang en bruikbaar zijn in het kader van de opsporing	49
A. Wetmatigheid en rechtmatigheid	49
B. Het verwerken van gevoelige politiegegevens.....	50
C. Juistheid en volledigheid van politiegegevens	51
D. Bewaartermijnen	51
E. De beveiliging van gegevens	52
F. Autorisaties.....	53
G. Geheimhoudingsplicht	54
H. Verdere verwerking van verstrekte politiegegevens.....	55
I. Het vastleggen van uitgewisselde gegevens	56
J. De bruikbaarheid van gegevens voor uitwisseling.....	57
4. Conclusies en aanbevelingen	59
4.1 Het wettelijk kader voor de uitwisseling van politie- en justitiële gegevens	59
4.2 Het proces van uitwisseling van gegevens in het kader van de opsporing	60
4.2.1 Rechtshulpverzoeken	60
4.2.2 Politiële verzoeken.....	60
4.2.3 Ongeregistreerde politiële verzoeken.....	60

4.3 Het verwerken van politiegegevens die van belang en bruikbaar zijn in het kader van de opsporing	61
A. Wetmatigheid en rechtmatigheid	61
B. Het verwerken van gevoelige politiegegevens	61
C. Juistheid en volledigheid van politiegegevens	61
D. Bewaartermijnen	62
E. De beveiliging van gegevens	63
F. Autorisaties	64
G. Geheimhoudingsplicht	64
H. Verdere verwerking van verstrekte politiegegevens.....	64
I. Het vastleggen van uitgewisselde gegevens	65
J. De bruikbaarheid van gegevens voor uitwisseling.....	65
4.4 Aanbevelingen aan de Minister	66
Bijlage I: Lijst van Geraadpleegde Documenten	69
Bijlage II: Normen en voorwaarden	71

Lijst met gebruikte afkortingen

ARC	Administratie Rechtshulp Curaçao
CIE	Criminele Inlichtingen Eenheid
CSV	Crimineel Samenwerkings Verband
gvo:	gerechtelijk vooronderzoek
HvJ	Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba
KPC:	Korps Politie Curaçao
LIO	Dienst Landelijke Informatie Organisatie
LrC	Landsrecherche
NFI	Nederlands Forensisch Instituut
OM:	Openbaar Ministerie
ovj:	Officier van Justitie
PG:	Procureur-Generaal
Raad:	Raad voor de rechtshandhaving
RST:	Recherche Samenwerkingsteam
WvSr:	Wetboek van Strafrecht van Curaçao
WvSv:	Wetboek van Strafvordering van Curaçao

Voorwoord

In zijn 'Jaarplan 2015' heeft de Raad voor de rechtshandhaving vastgelegd welke onderzoeken in het jaar 2015 worden uitgevoerd. Eén van deze onderzoeken betreft een onderzoek naar de uitwisseling van politie- en justitiële gegevens binnen het Koninkrijk. De uitwisseling van politie- en justitiële gegevens in het kader van opsporing binnen het Koninkrijk is het onderwerp van dit inspectierapport van de Raad voor de rechtshandhaving (hierna ook: de Raad).

De inspectie vond plaats in Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Dit rapport bevat de uitkomsten van dit onderzoek in Curaçao.

Net als bij eerdere onderzoeken, werkten de betrokken organisaties en personen op constructieve wijze mee aan het onderzoek. De Raad is de personen die zijn benaderd zeer erkentelijk voor hun medewerking.

De Raad spreekt de hoop en de verwachting uit dat deze inspectie zal bijdragen aan een betere uitwisseling van politie- en justitiële gegevens binnen het Koninkrijk.

DE RAAD VOOR DE RECHTSHANDHAVING

Mr. F.E. Richards, voorzitter

Mr. G.H.E. Camelia en

Mr. TH.P.L. Bot

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

Dit inspectierapport betreft de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de uitwisseling van politie- en justitiële gegevens in het kader van opsporing binnen het Koninkrijk.

In de onderlinge regeling tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland betreffende de verwerking van politiegegevens wordt een implementatieverplichting aan de landen opgelegd. De onderlinge regeling bepaalt dat de Raad op grond van artikel 18 lid 1 belast is met het toezicht op de naleving van de onderlinge regeling en de nationale voorschriften ter implementatie daarvan. Artikel 3, vijfde lid, van de rijkswet Raad voor de rechtshandhaving bepaalt dat de Raad bij landsverordening kan worden belast met het toezicht op de verwerking van politiegegevens. Deze landsverordening is nog niet tot stand gekomen. De Raad is echter op grond van artikel 3, eerste lid, sub a, van de rijkswet Raad voor de rechtshandhaving belast met de algemene inspectie van de politie. In dit kader is het informatiebeheer door de politie een aspect van de organisatie van de politie die valt onder de inspectiebevoegdheid van de Raad. De Raad zal in dit onderzoek nagaan in hoeverre uitwisseling van politiegegevens plaatsvindt binnen het koninkrijk. In dit verband zal de Raad, nagaan of de in de onderlinge regeling opgenomen normen in de praktijk worden toegepast. Die normen zijn immers internationaal erkende normen die in acht moeten worden genomen.

De Raad concludeert dat de artikelen 36, 38 en 40 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden een basis vormen voor de Interregionale rechtshulp binnen het koninkrijk. Ondanks dat artikel 39, eerste, vierde en vijfde lid, van de Rijkswet politie een verplichting aan de betrokken politiekorpsen oplegt om politiegegevens uit te wisselen indien dat noodzakelijk is, wordt het uitwisselen van politiegegevens door de korpsen als vrijblijvend gezien. Er is nog steeds geen wettelijke grondslag voor de onderlinge regeling tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland betreffende de verwerking van politiegegevens in Curaçao. Het huidige Wetboek van Strafvordering bevat beperkte voorschriften voor het verwerken en verstrekken van politiegegevens. Het Wetboek van Strafvordering kan worden aangevuld met een bepaling dat informatie-uitwisseling tussen politie onderling kan zonder tussenkomst van het OM.

Bij de geïnspecteerde organisaties ontbreken er richtlijnen over de wijze waarop gegevens worden uitgewisseld. En het proces dat wordt gehandhaafd bij het

uitwisselen van gegevens is door geen instantie formeel vastgelegd. Het uitwisselen van gegevens geschiedt door middel van rechtshulpverzoeken of politieke verzoeken. Het uitwisselen van gegevens in de vorm van rechtshulpverzoeken verloopt via het OM. Het traject en de daarbij geldende afspraken en uitgangspunten is bij alle instanties bekend. Een duidelijke richtlijn over de wijze waarop gegevens in de vorm van rechtshulpverzoeken worden uitgewisseld, zoals dat het geval is in Nederland, ontbreekt echter. De opsporingsdiensten hebben een coördinator die als contactpersoon fungeert. Het uitwisselen van gegevens in geval van politieke verzoeken verloopt in de praktijk zowel via de liaison officer als direct tussen opsporingsambtenaren bij de verschillende korpsen. De Raad heeft bevonden dat de Landsrecherche geen gegevens met andere opsporingsdiensten binnen het Koninkrijk uitwisselt en verwerkt.

De organisaties vertrouwen erop dat de opgevraagde en verstrekte informatie op rechtmatige wijze in het betreffende land is verkregen en er geen gebreken aan kleven. Dit wordt aangeduid als het vertrouwensbeginsel. Dit vertrouwensbeginsel is een internationaal geaccepteerde basis op grond waarvan opsporingsdiensten informatie afkomstig van andere landen opvragen en vervolgens daarvan gebruik maken.

De Raad concludeert dat gevoelige gegevens bij de opsporingsdiensten als zelfstandige gegevens worden verwerkt. Zowel het KPC als het RST toetsen of de gegevens rechtmatig zijn verkregen, ter zake dienen en niet bovenmatig zijn.

Zowel het OM, het KPC, het RST als de liaison officer gaan in principe op grond van het vertrouwensbeginsel ervan uit dat de ontvangen politiegegevens op rechtmatige wijze is verkregen en dat er geen gebreken aan kleven, maar dat zowel het KPC, het RST als de liaison officer in de praktijk de waarheid, nauwkeurigheid en volledigheid van de gegevens in bepaalde gevallen toetst en controleert.

Het OM, het KPC en de LrC houden geen rekening met bewaartermijnen. Het RST houdt ook geen rekening met bewaartermijnen ondanks het feit dat het registratiesysteem die mogelijkheid biedt. De Raad concludeert ook dat genoemde instanties ook geen maatregelen hebben getroffen opdat de politiegegevens worden verwijderd of vernietigd zodra zij niet langer noodzakelijk zijn. De liaison officer houdt wel rekening met bewaartermijnen.

Voor wat betreft de beveiliging van gegevens is het beeld somber. Door het OM en de Landsrecherche zijn weinig technische- en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de gegevens getroffen. Het KPC trof ook weinig technische

maatregelen ter beveiliging van de gegevens, maar trof wel diverse en voldoende organisatorische beveiligingsmaatregelen. Binnen het RST en bij de liaison zijn er voldoende technische en organisatorische maatregelen genomen ter bescherming van de gegevens.

De Raad concludeert dat bij het OM, het KPC, het RST en de LrC het systeem van autorisaties voldoet aan het minimum aan vereisten van zorgvuldigheid en evenredigheid. De politiegegevens worden bij genoemde diensten verwerkt door bevoegde ambtenaren die door de verantwoordelijke zijn geautoriseerd. Een punt van aandacht is dat het autorisatiesysteem bij het OM, het KPC, het RST en de LrC niet is vastgelegd. Bij de liaison officer geschiedt het verwerken van gegevens door eigen personeel van de Nederlandse nationale Politie onder een strikt autorisatiesysteem. De medewerkers die over politiegegevens beschikken zijn verplicht tot geheimhouding.

Het verder verwerken en gebruiken van de gegevens kan alleen geschieden na uitdrukkelijke instemming van de verstrekker en uitsluitend voor het doel waarvoor de informatie is verstrekt of is opgevraagd. Bij het OM worden de verstrekte politiegegevens door het OM niet verder verwerkt of voor andere doeleinden gebruikt. Bij zowel het KPC als het RST geschiedt het verder verwerken en gebruiken van de gegevens alleen na uitdrukkelijke instemming van de verstrekker en uitsluitend voor het doel waarvoor de informatie is verstrekt of is opgevraagd. Bij de liaison officer worden de verstrekte gegevens niet verder verwerkt.

Voor wat betreft het vastleggen van uitgewisselde gegevens heeft de Raad bevonden dat door het OM, het KPC, het RST en de liaison officer iedere uitwisseling van politiegegevens schriftelijk wordt vastgelegd. De informatie en gegevens die door de organisaties worden vastgelegd voldoen aan de internationale normen.

Alle verstrekte gegevens dienen bruikbaar te zijn. Een factor die daarop invloed heeft is de doorlooptijd voor het afhandelen van de verzoeken. Het OM en de liaison officer hebben geen directe invloed op de doorlooptijd voor het afhandelen van de verzoeken. Bij het KPC en het RST zijn er geen doorlooptijden voor het afhandelen van de verzoeken. Het KPC en het RST proberen echter wel om de verzoeken binnen eventuele deadlines of anders zo spoedig mogelijk af te handelen.

Aanbevelingen aan de Minister

Algemene aanbevelingen aan de Minister

- Draag zorg voor een wettelijke grondslag voor de onderlinge regeling tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland betreffende de verwerking van politiegegevens.
- Draag er zorg voor dat de in de onderlinge regeling voorziene verplichtingen en rechten worden geïmplementeerd in nationale regelgeving.
- Draag zorg voor aanvullende voorschriften in het huidige Wetboek van Strafvordering voor het verwerken en verstrekken van politiegegevens.
- Stel richtlijnen vast betreffende de bevoegdheidsverdeling tussen het OM en de politie betreffende het verwerken en verstrekken van politiegegevens.

Aanbevelingen aan de Minister met betrekking tot het OM

- Ontwerp richtlijnen over de wijze waarop gegevens in de vorm van rechtshulpverzoeken worden uitgewisseld.

Aanbevelingen aan de Minister met betrekking tot het KPC

- Leg binnen korte termijn het proces dat moet worden gehandhaafd bij het uitwisselen van gegevens (zowel politieke- als rechtshulpverzoeken) formeel vast en maak het bekend binnen de organisatie.
- In het formele proces moeten regels worden opgenomen die minimaal voldoen aan de normen en voorwaarden zoals opgenomen in bijlage II van dit inspectierapport¹.

¹ Deze zijn: wetmatigheid en rechtmatigheid; het verwerken van gevoelige politiegegevens; juistheid en volledigheid van politiegegevens; bewaartermijnen; de Beveiliging van gegevens; autorisaties; geheimhoudingsplicht; verdere verwerking van verstrekte politiegegevens; het vastleggen van uitgewisselde gegevens; de bruikbaarheid van gegevens voor uitwisseling.

Aanbevelingen aan de Minister met betrekking tot het RST

- Leg binnen korte termijn het proces dat moet worden gehandhaafd bij het uitwisselen van gegevens (zowel politie- als rechtshulpverzoeken) formeel vast en maak het bekend binnen de organisatie.
- In het formele proces moeten regels worden opgenomen die minimaal voldoen aan de normen en voorwaarden zoals opgenomen in bijlage II van dit inspectierapport.

Aanbevelingen aan de Minister met betrekking tot de Landsrecherche

- Maak samenwerkingsafspraken inzake het uitwisselen en verwerken van gegevens met andere opsporingsdiensten binnen het Koninkrijk.
- Leg het proces dat wordt gehandhaafd bij het uitwisselen van gegevens (zowel politie- als rechtshulpverzoeken) formeel vast en maak het bekend binnen de organisatie.
- Het formele proces moet minimaal voldoen aan de normen en voorwaarden zoals opgenomen in bijlage II van dit inspectierapport.

1

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Het onderwerp van deze inspectie is de uitwisseling van politie- en justitiële gegevens in het kader van opsporing binnen het Koninkrijk.

Het is van belang dat de politie en het OM over een gedegen informatiepositie beschikken. Bij onderzoeken in voorgaande jaren heeft de Raad geconstateerd dat tekortkomingen in de informatievoorziening van invloed zijn op het functioneren en de resultaten van de justitie. Een aspect van de informatievoorziening is de uitwisseling van politiegegevens. Gegeven het belang van de uitwisseling van gegevens heeft de Raad ervoor gekozen om één van de thematische onderzoeken in het jaar 2015 te wijden aan de uitwisseling van politie- en justitiële gegevens binnen het Koninkrijk. De Raad zal dan ook in dit onderzoek nagaan in hoeverre de (internationaal gangbare) normen bij de uitwisseling van politiegegevens in acht worden genomen.

1.2. De Onderzoeksvraag

De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

In hoeverre vindt uitwisseling van gegevens in het kader van opsporing plaats binnen het Koninkrijk?

Ter beantwoording van deze onderzoeksvraag zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

- Hoe vindt het proces van uitwisseling van gegevens plaats?
- Hoe worden gegevens, die van belang zijn voor de opsporing, verzameld en beheerd?
- In hoeverre zijn die gegevens bruikbaar voor uitwisseling binnen het Koninkrijk in het kader van de opsporing?

1.3. Doelstelling en toetsingskader

Met dit onderzoek wil de Raad inzichtelijk maken hoe het staat met de uitwisseling van gegevens in het kader van de opsporing binnen het Koninkrijk. Daarmee wil de Raad een bijdrage leveren aan de verbetering en de kwaliteit van de uitwisseling van gegevens binnen het Koninkrijk.

1.4. Onderzoeksaanpak en - methode

1.4.1. Het onderzoeksteam

Het onderzoek is uitgevoerd door de inspecteurs van de Raad in de maanden januari 2015 tot en met juni 2015. De inspecteurs hebben elkaar wederzijds ondersteund door - onder andere - het uitwisselen van gegevens en expertise.

1.4.2. Reikwijdte onderzoek

Het onderzoek richt zich op de uitwisseling van gegevens binnen het Koninkrijk. Het onderzoek heeft betrekking op de huidige situatie. Het onderzoek is beperkt tot de uitwisseling van gegevens bij de organisaties die primair betrokken zijn bij de opsporing van strafbare feiten. Dit zijn de politie, het OM, het RST en de Landsrecherche.

In dit onderzoek zal de focus liggen op uitwisseling van gegevens in het kader van de opsporing van strafbare feiten.

1.4.3. Onderzoeksmethode

Het onderzoeksteam heeft allereerst een juridisch en literatuuronderzoek uitgevoerd. Vervolgens is onderzocht, door het bestuderen van – onder andere – beleidsplannen, werkprocedures, rapporten en werkplannen hoe de diverse organisaties invulling geven aan de uitwisseling van politie- en justitiële gegevens in het kader van opsporing binnen het Koninkrijk. Ten slotte zijn, om het beeld te completeren, interviews afgenomen bij betrokken medewerkers van de organisaties.

Het veldonderzoek vond plaats door individuele interviews met functionarissen van het Openbaar Ministerie, het Recherche samenwerkingsteam, de Landsrecherche en het Korps Politie Curaçao.

Van alle interviews zijn gespreksverslagen opgesteld en alle geïnterviewden werden in de gelegenheid gesteld om de verslagen van hun interviewgesprek te verifiëren. De gespreksverslagen zijn vastgelegd nadat ze door de betrokken personen op inhoud zijn geaccordeerd.

1.5. Leeswijzer

Dit rapport bestaat uit vier hoofdstukken. Het begint met de samenvatting, conclusies en aanbevelingen. In het eerste hoofdstuk zijn aanleiding, doelstelling van het onderzoek, de diverse onderzoeksvragen en de onderzoeks aanpak en methode uitgewerkt. In hoofdstuk twee wordt kort ingegaan op het wettelijk kader van de uitwisseling van gegevens en worden de bevindingen van dit onderzoek beschreven. In hoofdstuk drie worden de bevindingen geanalyseerd en beoordeeld en hoofdstuk vier bevat de conclusies en aanbevelingen.

2

2. Bevindingen van het onderzoek

2.1 Het wettelijk kader voor de uitwisseling van politie- en justitiële gegevens

Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden

Interregionale rechtshulp tussen Nederland, Curaçao, Sint Maarten en Aruba vindt plaats op basis van artikelen 36, 38 en 40 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden.

Artikel 36 bevat de verplichting voor Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten om elkaar te helpen en bijstand aan elkaar te verlenen.

Artikel 38 schrijft voor dat de landen binnen het koninkrijk onderlinge regelingen kunnen treffen. De landen hebben op grond van dit artikel een onderlinge regeling getroffen, genaamd onderlinge regeling tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland betreffende de verwerking van politiegegevens.

Artikel 40 bepaalt dat rechtelijke vonnissen, bevelen en grossen van authentieke akten, in het gehele Koninkrijk ten uitvoer worden gelegd, met inachtneming van de wettelijke bepalingen van het land, waar de tenuitvoerlegging plaats vindt.

Rijkswet politie

Artikel 38, eerste lid, van de Rijkswet politie bepaalt dat indien een politiekorps bijstand behoeft voor de handhaving van de openbare orde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven de Minister van Justitie van Curaçao, na overleg met de korpschef, daartoe een verzoek richt aan het bevoegd gezag van het politiekorps van een van de andere landen.

Artikel 38, tweede lid, van de Rijkswet politie bepaalt dat indien een politiekorps bijstand behoeft voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde of voor het verrichten van taken ten dienste van de justitie, de hoofdofficier van justitie, na overleg met de korpschef, een verzoek daartoe richt aan de procureur-generaal.

Het derde lid van artikel 38 bepaalt dat het verzoek om bijstand voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde wordt gedaan door Onze Minister van Justitie van het desbetreffende land aan Onze Minister van Justitie van een van de andere landen.

Artikel 38, vierde lid 4, benoemt de gronden waarop, na overleg met degene die het verzoek heeft gedaan, een verzoek om bijstand wordt geweigerd. Deze zijn: a) de gevraagde capaciteit is niet beschikbaar, b) de gevraagde bijstand kan niet binnen de gevraagde termijn worden geleverd of c) in redelijkheid de bijstand niet kan worden verleend.

Artikel 39, eerste lid, van de Rijkswet politie verplicht de politiekorpsen van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba om politiegegevens uit te wisselen indien dat noodzakelijk is voor een goede uitoefening van de politietaken.

Artikel 39, vierde en vijfde lid, van de Rijkswet politie bepaalt hetzelfde voor de uitwisseling van politiegegevens tussen de politiekorpsen van het Europese deel van het koninkrijk en respectievelijk Curaçao en Sint Maarten.

Artikel 39, tweede lid, van de Rijkswet Politie geeft aan dat de landen met het oog op de uitwisselbaarheid van politiegegevens onderling een regeling treffen waarop politiegegevens worden verwerkt, daaronder begrepen de schrijfwijze en de classificatie van gegevens.

Artikel 57 verplicht de landen om een onderlinge regeling te treffen waarin nadere voorwaarden worden gesteld aan het beschermingsniveau. Doel hiervan is om in afwachting van de inwerkingtreding van artikel 39, vierde en vijfde lid, van de Rijkswet politie de uitwisselbaarheid van politiegegevens mogelijk te maken.

Onderlinge regeling tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland betreffende de verwerking van politiegegevens

In de onderlinge regeling tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland betreffende de verwerking van politiegegevens² is een implementatieverplichting opgenomen om te voorzien in een wettelijke grondslag voor de onderlinge regeling in de landen. Omdat een onderlinge regeling geen algemeen verbindende voorschriften kan vaststellen, is het noodzakelijk dat de landen de in deze onderlinge regeling voorziene rechten en verplichtingen implementeren in hun nationale regelgeving³. Navraag door de Raad bij het Ministerie van Justitie heeft uitgewezen dat er een concept-Landsverordening verwerking politiegegevens in het kader van cameratoezicht op Curaçao is opgesteld.

² Staatscourant van 23 juli 2010, Nr. 11337

³ **Artikel 21: Implementatie:** De landen zorgen er voor dat de nationale voorschriften ter implementatie van deze onderlinge regeling op hetzelfde moment in werking treedt als de Rijkswet politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

De Raad zal verwijzen naar een aantal bepalingen van de onderlinge regeling die, afgezien van de onderlinge regeling verwerking van politiegegevens zelf, van belang zijn voor de opsporing en het informatiebeheer bij de politie. Het betreft immers algemene normen die in het kader van informatiebeheer in acht moeten worden gehouden.

Onder politiegegeven wordt in artikel 1 van deze onderlinge regeling en tevens in het kader van dit onderzoek verstaan: elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon dat in het kader van de uitoefening van de politietaak wordt verwerkt.

Het verwerken van politiegegevens wordt voorts omschreven als: elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot politiegegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, vergelijken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van politiegegevens.

Het verstrekken van politiegegevens betekent dat politiegegevens door de verstrekker aan de ontvanger ter beschikking worden gesteld.

Ingevolge artikel 1 van de onderlinge regeling is de verantwoordelijke de Minister van Justitie. De verantwoordelijke kan zowel verstrekker als ontvanger zijn van politiegegevens. De verantwoordelijke dient de nodige maatregelen te treffen opdat de politiegegevens juist en nauwkeurig zijn en dient ervoor zorg te dragen dat de wettelijke bewaartermijnen in acht worden gehouden. Tevens treft de verantwoordelijke volgens artikel 5 de nodige maatregelen opdat politiegegevens worden verwijderd of vernietigd zodra zij niet langer noodzakelijk zijn voor het doel waarvoor ze zijn verwerkt of dit door enige wettelijke bepaling wordt vereist. De verantwoordelijke dient conform artikel 6 zorg te dragen voor passende beveiliging van de gegevens. Daarbij moet een autorisatiesysteem bestaan dat voldoet aan de vereisten van zorgvuldigheid en evenredigheid en zijn er specifieke instructies voor de ambtenaren die geautoriseerd zijn om de politiegegevens te verwerken. Op alle politieambtenaren rust een geheimhoudingsplicht met betrekking tot de politiegegevens waarover zij beschikken.

Het verwerken van politiegegevens is slechts toegestaan voor zover dit noodzakelijk is voor de bij of krachtens landsverordening of bij of krachtens wet geformuleerde doeleinden. Tevens worden ze slechts verwerkt voor zover zij rechtmatig zijn verkregen en, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn.

Daarnaast geeft artikel 4 specifieke instructies voor de verwerking van gevoelige politiegegevens. Deze vinden namelijk slechts plaats in aanvulling op de verwerking

van andere politiegegevens en voor zover dit voor de goede uitoefening van de politietaak onvermijdelijk is.

Volgens artikel 14 worden politiegegevens uitsluitend onderling verstrekt tussen Curaçao, Sint Maarten en Bonaire, Sint Eustatius en Saba en tussen het Europese deel van het Koninkrijk en Curaçao of Sint Maarten door de organisaties en personen, genoemd in artikel 1, onder e, indien dat noodzakelijk is voor een goede uitoefening van de politietaak en met inachtneming van de daarvoor geldende nationale voorschriften.

Iedere verstrekking van politiegegevens wordt schriftelijk vastgelegd door de verstrekker en de ontvanger, met vastlegging van welke gegevens worden verstrekt, de datum en het tijdstip waarop dat gebeurt, het specifieke doel van de verstrekking, de identiteit van de persoon die de gegevens verstrekt en de ontvanger.

De verdere verwerking van de verstrekte politiegegevens voor andere doelen, dan die waarvoor het is verstrekt, is uitsluitend toegestaan na uitdrukkelijke instemming van de verstrekker. De verdere verwerking mag niet onverenigbaar zijn met het doel waarvoor de gegevens oorspronkelijk werden verstrekt.

Wetboek van Strafvordering

In het Wetboek van Strafvordering wordt de vernietiging van gegevens verkregen in het kader van de opsporing geregeld. Ingevolge artikel 167 lid 2 wordt onder aftappen mede verstaan het met technische middelen afluisteren en opnemen van gegevensverkeer. Krachtens artikel 173 lid 1 doet de rechter-commissaris te zijnen overstaan processen-verbaal en andere voorwerpen, waaraan een gegeven kan worden ontleend, dat is verkregen door aftappen als bedoeld in de artikelen 167 tot en met 171, en die van geen betekenis zijn voor het onderzoek in verband waarmee is afgetapt, zo spoedig mogelijk vernietigen. Van de vernietiging wordt onverwijld proces-verbaal opgemaakt.

Het Landsbesluit vergelijkend onderzoek celmateriaal⁴ bevat nadere regels die worden gesteld inzake het onderzoek gebaseerd op vergelijking tussen kenmerken van celmateriaal. In voormeld landsbesluit worden de wijze van verzameling, bewaring en registratie van celmateriaal, het vergelijkend onderzoek naar de

⁴ LANDSBESLUIT, HOUDENDE ALGEMENE MAATREGELEN, van de 25ste september 1997 ter uitvoering van de artikelen 79, 79a, 79b, 79c en 79d van het Wetboek van Strafvordering (P.B. 1996 no. 164) inzake het onderzoek gebaseerd op een vergelijking tussen kenmerken van celmateriaal (PB 1997, nr. 245).

kenmerken van het celmateriaal in een laboratorium, de vernietiging van het celmateriaal, de zgn. “DNA-databank” en het inzagerecht van personen in de registraties die door de verschillende bij het onderzoek betrokken instanties worden gehouden, geregeld.

Volgens de memorie van toelichting op artikel 12, eerste lid, van dit landsbesluit kan een opdracht tot het verrichten van een vergelijkend onderzoek alleen worden verleend aan een deskundige die verbonden is aan een bij landsbesluit aangewezen laboratorium. Daarvoor is in ieder geval als zodanige laboratoria aangewezen het Gerechtelijk Laboratorium te Rijswijk, Nederland en het Forensisch Laboratorium voor DNA-onderzoek, verbonden aan de universiteit van Leiden, Nederland. Het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) beheert de databanken van de landen. De Ministers van de landen hebben besloten om wetgeving te bevorderen om die databanken te koppelen.

In Curaçao is dit vastgesteld in een landsbesluit, houdende algemene maatregelen, houdende wijziging van het Landsbesluit vergelijkend onderzoek celmateriaal⁵. Doel van genoemd landsbesluit is om met het oog op een hechtere samenwerking binnen het Koninkrijk op het gebied van de criminaliteitsbestrijding, de bestaande rechtshulpprocedures tussen de vier landen binnen het Koninkrijk en de BES-eilanden te automatiseren en te vereenvoudigen waardoor toegang tot elkaars DNA-databanken en onderlinge vergelijking van DNA-profielen mogelijk wordt.

2.2 Het proces van uitwisseling van gegevens in het kader van de opsporing

In dit hoofdstuk wordt het proces beschreven dat bij de organisaties worden gehandhaafd bij het uitwisselen van gegevens. Uitwisseling van gegevens tussen landen wordt in Nederland aangeduid als rechtshulpverzoeken. Een rechtshulpverzoek is het verzoek van een land aan een ander land om hulp te bieden bij een juridische procedure, bijvoorbeeld door bewijsmateriaal, getuigen of verdachten over te dragen. Onder rechtshulpverzoeken valt volgens de literatuur ook de politieke samenwerking waaronder de internationale gegevensuitwisseling⁶. In

⁵ PB 2015, nr. 37

⁶ Richtlijn van College van procureurs-generaal (NL) inzake de toepassing van artikel 552i WvSv door het OM en de informatieverstrekking door de politie in het kader van de wederzijdse rechtshulp in strafzaken. Ook

Nederland is er een bevoegdheidsverdeling tussen de politie en het Openbaar Ministerie bij het behandelen van inkomende internationale rechtshulpverzoeken. Zo kan de politie in beginsel het (politiële) verzoek uit het buitenland zelfstandig afhandelen, als het buitenland verzoekt om politiegegevens die beschikbaar zijn in de nationale politiebestanden. Als het buitenlandse verzoek gegevens betreft waarvoor dwangmiddelen moeten worden toegepast, moet het verzoek worden doorgeleid naar het OM. Doorgeleiding naar het OM moet ook plaatsvinden, wanneer bijzondere opsporingsbevoegdheden moeten worden ingezet om de gegevens te verkrijgen of wanneer de gevraagde gegevens nodig zijn als bewijsmiddel in het buitenland. Op Curaçao wordt door de opsporingsdiensten en betrokken instanties onderscheid gemaakt tussen rechtshulpverzoeken en politieke verzoeken. Het proces dat wordt gehandhaafd bij het uitwisselen van gegevens kan worden opgesplitst in enkele stappen. Deze zijn respectievelijk: ontvangst, registratie, doorzenden, monitoren.

2.2.1 Rechtshulpverzoeken

Verzoeken voor het uitwisselen van gegevens tussen de opsporingsdiensten binnen het Koninkrijk verlopen op Curaçao via het OM, als het een rechtshulpverzoek betreft. Volgens respondenten is er sprake van een rechtshulpverzoek indien dwangmiddelen moeten worden toegepast of wanneer bijzondere opsporingsbevoegdheden nodig zijn om de gegevens te verkrijgen. Bij het OM is er een officier van Justitie belast met de portefeuille rechtshulpverzoeken. Het OM ontvangt ongeveer 200 verzoeken voor rechtshulp per jaar. Hiervan is 80% afkomstig uit Nederland. Rechtshulpverzoeken aan Nederland zijn volgens respondenten veel minder. De verzoeken variëren zowel qua zwaarte als complexiteit. Alle verzoeken zijn volgens respondenten vorm-vrij en worden in overeenstemming met de toepasselijke bepalingen (artikel 36 en artikel 40) in het Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden afgehandeld. Als Curaçao een verzoek voor rechtshulp ontvangt, is het land mitsdien verplicht om haar medewerking daaraan te verlenen. Soms komen verzoeken ook binnen via de rechter-commissaris of de liaison officer. Het verzoek moet gebaseerd zijn op concrete omstandigheden en feiten.

Bij de afhandeling van de rechtshulpverzoeken door het Openbaar Ministerie gelden de volgende procedures:

Ontvangst

Om in behandeling te worden genomen moeten alle rechtshulpverzoeken volgens respondenten voldoen aan de volgende punten:

- Identiteit aanvrager;
- Inhoudelijke toelichting op de zaak;
- Specificatie van de benodigde gegevens;
- Wettelijke grondslag;
- Ondertekening van de aanvraag door de bevoegde personen of instanties.

Registratie

Alle gegevens betreffende de rechtshulpverzoeken worden door het OM verzameld, geregistreerd en beheerd in een apart systeem.

Doorzenden

Na ontvangst van een verzoek beslist het OM bij welke dienst het verzoek wordt uitgezet (meestal KPC of RST). Het betreft meestal verzoeken voor telefoontaps, observatie en/of uitwisseling van gegevens. Vaste afspraak daarbij is dat beide organisaties (KPC en RST) een kopie van het verzoek krijgen. Financiële rechtshulpverzoeken worden doorgaans door het OM naar het RST doorgestuurd voor verdere afhandeling. De reden hiervan is volgens het OM dat het KPC niet over voldoende capaciteit beschikt om dit soort verzoeken af te handelen. Als het verzoek te maken heeft met fiscale aangelegenheden wordt het team BAB-TIO ingeschakeld (b.v. het horen van een getuige in een belastingzaak).

Monitoren

Alle opsporingsdiensten hebben coördinatoren (van rechtshulpverzoeken) die als contactpersonen optreden voor het OM bij het uitzetten van de verzoeken, de voortgang van de afhandeling van de verzoeken en eventuele rappels. Indien rechtshulpverzoeken van de ene opsporingsdienst naar een andere worden overgedragen moeten de coördinatoren dat ook accorderen.

De officier van justitie belast met de portefeuille rechtshulpverzoeken is tevens zaaksofficier voor alle rechtshulpverzoeken, tenzij het een zeer specialistische zaak

betreft die buiten zijn/haar expertise valt (b.v. complexe financiële zaken). Tevens is er een parketsecretaris speciaal belast met BOB gerelateerde rechtshulpverzoeken. Na het afronden van het verzoek wordt het resultaat door de opsporingsdienst aan het OM aangeleverd. Het volledige dossier (hard copy) met de resultaten wordt door de opsporingsdienst aan het OM overgedragen. De parketsecretaris is vervolgens belast met de verdere administratieve afhandeling van de uitvoeringsstukken.

2.2.2 Politiële verzoeken

Wanneer het de uitwisseling van politieke gegevens tussen het Europees deel van het Koninkrijk en het Caribisch deel van het koninkrijk betreft is er een rol weggelegd voor de liaison officer. De dienst Landelijke Informatie Organisatie (LIO) in Nederland is namelijk verantwoordelijk voor alle internationale (inkomende en uitgaande) verzoeken om politieke gegevens. Verzoeken afkomstig en ten behoeve van het Caribisch gebied worden afgehandeld door tussenkomst van de liaison officer. Vanuit Nederland zijn er gemiddeld 130 – 150 verzoeken per jaar.

Om het proces te bespoedigen en te vergemakkelijken zijn er afspraken met het RST en de diverse politiekorpsen gemaakt. Afspraak is dat elke organisatie intern een vaste aanspreekpersoon (informatie coördinator) heeft. Deze personen worden belast met het intern opvragen en verzamelen van gegevens binnen de betrokken organisatie.

Bij het afhandelen van politieke verzoeken worden de volgende procedure in acht genomen:

De verzoeken worden per e-mail naar de liaison officer verzonden.

De verzoeken worden eerst geregistreerd in SUMM-IT, vervolgens wordt het verzoek in behandeling genomen en daarna door de liaison officer uitgezet bij de betreffende dienst.

Alle verzoeken om uitwisseling van gegevens verlopen via de Info desk van het KPC. Bij verzoeken van en naar het RST is de Unit Monitoring en Intake het centrale contact punt.

De belangrijkste rol van de liaison in gevallen van verzoeken om uitwisseling van gegevens is:

- De verzoeken bespoedigen;
- Knelpunten signaleren;
- Bijstand verlenen.

Ten tijde van het onderzoek waren er ongeveer 15 verzoeken die de liaison officer moest bespoedigen. Door bijvoorbeeld specialistische kennis in te zetten moeten de afhandeling van de verzoeken worden bespoedigd (b.v. technische of financiële experts, honden). De liaison officer kan in zulke gevallen ervoor zorgen dat de benodigde bijstand wordt geleverd.

Na ontvangst van de gegevens worden deze door de liaison officer doorgestuurd naar de aanvrager.

2.2.3 Ongeregistreerde politieke verzoeken

Formeel zouden alle inkomende en uitgaande verzoeken om politieke gegevens door tussenkomst van de liaison officier moeten lopen aldus de respondent. Dit gebeurt echter volgens diverse respondenten niet in alle gevallen. In de praktijk worden deze verzoeken vaak gericht aan bekende personen binnen de korpsen. Er wordt volgens de respondent teveel “geshopt” naar politieke gegevens. Volgens respondenten komen naar schatting gemiddeld 20 – 30 ongeregistreerde politieke verzoeken per maand binnen bij het KPC.

De liaison officer krijgt zelden of nooit verzoeken om politieke gegevens uitwisseling vanuit Bonaire voor Curaçao. De korpsen nemen liever direct contact met elkaar op (telefonisch of via mail) om aan hun gegevens te komen. De lijnen binnen het caribische deel van het koninkrijk zijn korter en persoonlijker.

Aan de bovengenoemde handelswijze is volgens respondenten wel risico's verbonden. De uitgewisselde gegevens kunnen als onrechtmatig verkregen worden aangemerkt en de rechten van personen kunnen daarbij worden geschaad, aldus de respondenten.

2.3 Het verwerken van politiegegevens die van belang en bruikbaar zijn in het kader van de opsporing

In dit hoofdstuk wordt voor alle organisaties nagegaan in hoeverre de diverse wettelijke en internationale normen en voorwaarden voor de verwerking van politiegegevens worden toegepast⁷.

A. Wetmatigheid en rechtmatigheid

Politiegegevens worden slechts verwerkt voor zover dit noodzakelijk is voor de bij of krachtens wet geformuleerde doeleinden.

De politiegegevens worden slechts verwerkt voor zover:

- *De gegevens rechtmatig zijn verkregen;*
- *De gegevens toereikend zijn;*
- *De gegevens ter zake dienen;*
- *De gegevens niet bovenmatig zijn.*

Deze norm kan de Raad voor het OM niet toetsen, aangezien het OM ondanks verzoek van de Raad niet heeft gereageerd.

Alle politiegegevens die door het KPC verwerkt en opgeslagen worden zijn afkomstig van incidenten op gebied van openbare orde of afkomstig van interne of externe (strafrechtelijke) onderzoeken. De opsporingsambtenaar dient te allen tijde de redenen van wetenschap te vermelden bij het verwerken van politiegegevens en ambtshalve bepaalde informatie te vermelden in zijn mutatie of in zijn procesverbaal onder andere: wie vraagt de informatie, wat wordt gevraagd, waarom wordt het gevraagd en waarvoor wordt het gevraagd. De teamleider of het unithoofd zijn de personen die de taak en verantwoordelijkheid hebben om de verwerkte mutaties en pv's te controleren en indien nodig te laten aanpassen. Hij is belast met de toetsing aan de vier genoemde criteria.

⁷ De normen en voorwaarden zijn in bijlage II opgenomen.

Het RST behandelt alleen binnenkomende verzoeken die voldoen aan de criteria en thema's die in het jaarplan van het RST zijn vastgesteld en benoemd. Alle gegevens worden decentraal verzameld in alle landen, maar centraal fysiek beheerd op Curaçao. Het land waar de gegevens is verzameld is eigenaar van de gegevens. Bij de intake van de gegevens wordt getoetst of de gegevens:

- rechtmatig zijn verkregen;
- toereikend zijn;
- ter zake dienen;
- niet bovenmatig zijn.

De Landsrecherche geeft aan dat gegevens in beginsel niet met andere opsporingsdiensten binnen het Koninkrijk (KPC, RST of Rijksrecherchedienst) worden uitgewisseld. In incidentele gevallen maakt de LrC gebruik van de diensten van de Info desk bij het KPC voor het opvragen van bepaalde gegevens.

De liaison officier toetst in beginsel niet aan deze criteria. Voor wat betreft de doelbinding heeft de liaison officer de Raad geïnformeerd dat er bij een vraagstelling te allen tijde een strafbaar feit wordt benoemd op grond waarvan men informatie kan vragen/uitwisselen.

B. Het verwerken van gevoelige politiegegevens

De verwerking van politiegegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven, alsmede politiegegevens betreffende het lidmaatschap van een vakvereniging vindt slechts plaats in aanvulling op de verwerking van andere politiegegevens en voor zover dit voor de goede uitoefening van de politietaak onvermijdelijk is.

De Raad ging na of er gevoelige gegevens bij de opsporingsdiensten zelfstandig worden verwerkt. Deze gegevens worden door de betrokken instellingen verwerkt als zelfstandige gegevens en niet aanvullend op andere politiegegevens.

C. Juistheid en volledigheid van politiegegevens

Er worden de nodige maatregelen getroffen om te verzekeren dat de politiegegevens juist en nauwkeurig zijn.

Het OM gaat ervan uit dat de ontvangen politiegegevens juist en nauwkeurig zijn, aangezien het afkomstig is van de opsporingsdiensten die belast zijn met het verzamelen van deze gegevens. Het OM vertrouwt daarbij dat de diensten zelf eerst intern de gegevens natrekken op volledigheid, kwaliteit en betrouwbaarheid voordat die aan het OM worden aangeboden. Het OM treft in principe geen (additionele) maatregelen om te verzekeren dat de politiegegevens juist en nauwkeurig zijn. Bij zeer gevoelige zaken kan de rechtshulpofficier de juistheid en volledigheid van de ontvangen gegevens natrekken. Dit gebeurt door telefonisch overleg met de verantwoordelijke afdeling of met de contactpersoon.

Bij de info desk van het KPC worden enkele maatregelen getroffen om te verzekeren dat de politiegegevens juist en nauwkeurig zijn. Om de juistheid en nauwkeurigheid van de ontvangen gegevens te garanderen worden de gegevens aan de hand van enkele basisvoorwaarden getoetst. Deze zijn:

- Identificeren en authenticeren van de ontvanger of verstrekker (Wie);
- Welk soort gegevens wordt verstrekt of ontvangen (Wat);
- Reden van het verzoek tot verstrekken of ontvangen van gegevens (Waarom).

Indien de politiegegevens aan deze basisvoorwaarden voldoen dan gaat de info desk ervan uit dat de gegevens juist en nauwkeurig zijn. De info desk doet zelf geen additionele controle naar de juistheid en volledigheid van de gegevens. De Raad kon ook op basis van inzage in het systeem vaststellen dat de gegevens aan enkele basisvoorwaarden getoetst worden.

Bij het RST wordt de juistheid van de gegevens veilig gesteld door deze eerst naar waarheid, nauwkeurigheid en volledigheid te toetsen. Afhankelijk van de bron wordt aan de gegevens een bepaalde gradatie van betrouwbaarheid toegekend. Daarbij geldt als norm: hoe dichterbij de bron des te betrouwbaarder de gegevens worden geacht, bijvoorbeeld gegevens verkregen van het Bevolkingsregister of Curaçao Road Services zijn betrouwbaarder dan een informele tip. Hierna wordt beoordeeld of de gegevens wel of niet correct zijn en of die verder gebruikt kunnen worden. Deze beslissing wordt genomen door de projectvoorbereiders of de coördinator monitoring en intake bij het RST.

Volgens de LrC is er geen uitwisseling van politiegegevens met andere opsporingsdiensten binnen het Koninkrijk. Hierdoor is er ook volgens de LrC geen sprake van maatregelen die genomen zijn om te verzekeren dat de politiegegevens juist en nauwkeurig zijn.

In sommige gevallen toetst en controleert de liaison officer de ontvangen gegevens alvorens die gegevens door te sturen. Dit gebeurt door additionele vragen te stellen aan de info desk of Unit Monitoring en intake. In de meeste gevallen wordt ervan uitgegaan dat de gegevens juist en nauwkeurig zijn, aangezien die afkomstig zijn van de juiste afdeling van de opsporingsdiensten waarvan verwacht wordt dat zij zelf eerst intern de gegevens natrekken op volledigheid, kwaliteit en betrouwbaarheid.

D. Bewaartermijnen

Er worden de nodige maatregelen getroffen opdat politiegegevens worden verwijderd of vernietigd zodra zij niet langer noodzakelijk zijn voor het doel waarvoor ze zijn verwerkt of dit door enige wettelijke bepaling wordt vereist.

Het OM houdt geen rekening met bewaartermijnen. Daardoor zijn er ook geen maatregelen getroffen opdat politiegegevens worden verwijderd of vernietigd. Politiegegevens worden voor onbepaalde tijd in het systeem opgeslagen en de dossiers worden ook voor onbepaalde tijd gearchiveerd. Er vindt ook geen (periodieke) vernietiging of verwijdering van gegevens plaats.

Er zijn bij het KPC geen bewaartermijnen voor het opslaan en vernietigen van gegevens. Daardoor zijn er ook geen maatregelen getroffen opdat politiegegevens worden verwijderd of vernietigd. Inzage door de Raad in het systeem heeft bevestigd dat er inderdaad geen bewaartermijnen in acht worden genomen. Bij de criminele inlichtingen dienst worden oude gegevens na verloop van tijd weer gebruikt, maar daarbij wordt wel nagegaan of de gegevens nog actueel zijn.

Voor wat betreft bewaartermijnen door het RST is het registratiesysteem SUMM-IT zodanig ontworpen dat het automatisch toezicht daarop houdt. Momenteel zijn er geen bewaartermijnen afgesproken en gegevens worden voor onbepaalde tijd in het systeem opgeslagen. Er vindt geen (periodieke) vernietiging of verwijdering van gegevens plaats. De Raad heeft door onder meer inzage in het systeem vastgesteld dat er inderdaad geen bewaartermijnen in acht worden genomen.

De organisatie van de landsrecherche houdt geen rekening met bewaartermijnen en gegevens worden voor onbepaalde tijd in het systeem opgeslagen. Er vindt ook geen (periodieke) vernietiging of verwijdering van gegevens plaats.

De liaison officer houdt rekening met bewaartermijnen. De gegevens wordt bij de LIO geregistreerd in een apart bestand binnen het Nederlandse politieregistratiesysteem SUMM-IT. In het systeem worden de Nederlandse wettelijke bewaartermijnen in acht genomen.

E. De beveiliging van gegevens

Er moeten passende technische en organisatorische maatregelen zijn om politiegegevens te beveiligen tegen enige vorm van onbedoelde of onrechtmatige verwerking. Daarbij dient in het bijzonder aandacht te worden besteed aan beveiliging tegen:

- *onbedoelde of onrechtmatige vernietiging;*
- *onbedoelde of onrechtmatige wijziging;*
- *ongeoorloofde mededeling of toegang.*

Een technische maatregel van het OM is dat alle gegevens betreffende de uitwisseling van politiegegevens (in de vorm van rechtshulpverzoeken) worden verzameld, geregistreerd en beheerd in een apart systeem. Het systeem is een Excel bestand, genaamd Administratie Rechtshulp Curaçao (ARC). Het registratie systeem is intern door het OM zelf ontworpen en wordt ook intern onderhouden. De gegevens worden door de rechtshulpofficier of parketsecretaris in het systeem ingevoerd. Bij afwezigheid van de rechtshulpofficier worden de handelingen door een geautoriseerde vervanger uitgevoerd.

Alle verzoeken voor rechtshulp komen binnen bij de info desk via het OM. Het beleid van het KPC is dat alle verzoeken voor gegevens in een centraal email account bij de Info desk worden opgenomen. De organisatorische maatregelen die door het KPC genomen zijn om politiegegevens te beveiligen tegen enige vorm van onbedoelde of onrechtmatige verwerking is dat de e-mails binnenkomen bij de front office medewerker, die vaststelt welke instantie de verzoeker is. De verzoeker of verzoekende instantie wordt eerst geverifieerd voordat het verzoek in behandeling wordt genomen. Voorts wordt na verificatie het verzoek doorgestuurd naar de coördinatoren die het verzoek evalueert. Indien de info desk zelf het verzoek kan behandelen wordt deze meteen afgehandeld. Indien dit niet mogelijk is, worden de

verzoeken door de coördinatoren bij de info desk voor afhandeling doorgestuurd naar de Divisie Georganiseerde Criminaliteit (DGC) van het KPC. De door DGC verkregen gegevens wordt doorgestuurd naar de front office medewerker bij de info desk. De info desk zendt de gegevens door naar het OM, waarna laatstgenoemde instantie de gegevens verstrekt aan de verzoeker.

Bij het RST is het registratie systeem (SUMM-IT) sinds december 2011 in gebruik en enkele keren ge-update. SUMM-IT is ontworpen door een klein bedrijf en heeft momenteel alleen een infodeskmodule en een opsporingsmodule. Het systeem wordt uit veiligheidsoverwegingen intern onderhouden met ondersteuning waar nodig door een extern bureau. In het SUMM-IT systeem wordt elk verzoek om uitwisseling van gegevens geregistreerd. Er is ook mutatie van de overdrachten. Er wordt naast de verwerking in SUMM-IT ook een hard copy van het dossier bij het RST gearhiveerd.

Een organisatorische maatregel is dat de gegevens van de landen voor elkaar worden afgeschermd. Indien een RST vestiging gegevens wil gebruiken van een andere vestiging binnen het Koninkrijk, dan moet een formeel rechtshulpverzoek worden gedaan.

De Raad heeft gedurende de inspectie inzage gekregen in het SUMM-IT en heeft kunnen waarnemen en vaststellen dat de beveiliging van gegevens conform de opgave door het RST geschiedt.

Bij de landsrecherche wordt op grond van de onderzoeken een verscheidenheid van gegevens verzameld en concrete data geproduceerd. Alle gegevens, informatie en data verzameld gedurende en voor een onderzoek worden in een geautomatiseerd systeem opgeslagen, wat een technische maatregel is om politiegegevens te beveiligen tegen enige vorm van onbedoelde of onrechtmatige verwerking. De LRC gebruikt hiervoor het geautomatiseerd Landsrecherche Informatie Systeem (LARISYS). Het systeem is grotendeels ontworpen door de LrC en wordt door de LrC beheerd met ondersteuning van een lokaal bedrijf. Het systeem heeft strenge autorisatie regels, waarbij de bestanden beperkt toegankelijk zijn voor deambtenaren van de LrC. Het hoofd LrC bepaalt in hoeverre de medewerkers geautoriseerd zijn en toegang hebben tot gegevens in het geautomatiseerd systeem.

Volgens de liaison officer worden bij de LIO de politiegegevens geregistreerd in een apart bestand binnen het Nederlandse politieregistratiesysteem SUMM-IT en de liaison officer en zijn assistenten beschikken over een eigen ruimte binnen het systeem waar alle gegevensverzoeken worden geregistreerd.

F. Autorisaties

Deze norm omvat drie componenten:

- 1. Het systeem van autorisaties voldoet aan de vereisten van zorgvuldigheid en evenredigheid.*
- 2. De politiegegevens worden slechts verwerkt door bevoegde ambtenaren die daartoe door de verantwoordelijke zijn geautoriseerd en voor zover de autorisatie strekt.*
- 3. De verantwoordelijke autoriseert de ambtenaren die onder zijn beheer vallen voor de verwerking van politiegegevens ter uitvoering van de onderdelen van de politietaak waarmee zij zijn belast. De autorisatie bevat een duidelijke omschrijving van de verwerkingen waartoe de betreffende ambtenaar wordt geautoriseerd en de onderdelen van de politietaak ter uitvoering waarvan de verwerkingen worden gedaan.*

Bij het OM is de toegang tot het systeem met de politiegegevens beperkt tot:

- De rechtshulp officier,
- De parketsecretaris,
- De vervangers van bovengenoemde personen.

De autorisatie wordt bepaald door het Management team op voorstel van de rechtshulp officier.

De coördinator van de info desk beslist over de autorisatie en de reikwijdte daarvan. De verzoeken om uitwisseling van gegevens verlopen gecentraliseerd via de interne informatie coördinatoren van het KPC die werkzaam zijn bij de info desk.

De Raad heeft uit interviews en eigen waarneming geconstateerd dat alle medewerkers van het RST beperkte toegang hebben tot het registratiesysteem SUMM-IT en gegevens daarin kunnen invoeren. Gebruikelijk is dat een medewerker toegang heeft tot de onderzoeken waarmee hij / zij mee bezig is en in desbetreffende onderzoeken gegevens kan invoeren. Voor gegevens van andere onderzoeken moet een verzoek worden gedaan bij de informatiemodule. De informatie rechercheurs zijn verantwoordelijk voor de informatiemodule. Ook onderhouden de informatie rechercheurs het netwerk van externe contacten.

Bij de LrC is er sprake van compartimentering. Dit betekent dat alhoewel de onderzoekers op de hoogte zijn van onderzoeken die lopen binnen de LrC en/of diens inhoud, zij alleen toegang hebben tot de onderzoeken waar zij mee belast zijn.

Hierbij zijn er autorisaties voor de verschillende categorieën embargo-onderzoeken waartoe afhankelijk van het type onderzoek een medewerker volledig, gedeeltelijk of geen toegang heeft tot de beschikbare gegevens. Het hoofd LrC beslist over de autorisatie en de reikwijdte daarvan. In principe vallen alle LrC onderzoeken onder de noemer embargo onderzoeken. Daarbij wordt binnen de LrC onderscheid gemaakt naar 3 categorieën te weten:

1. Onderzoeken die niet bekend / of toegankelijk zijn voor het gehele personeel van de LrC. Daarbij zijn alleen het diensthoofd, de betrokken onderzoeker(s) en de coördinator op de hoogte dat dit type onderzoek loopt en wat de inhoud ervan is.
2. Onderzoeken waarvan alle onderzoekers binnen de LrC van op de hoogte zijn dat ze lopen. Daarbij zijn echter alleen de betrokken onderzoeker(s) en de coördinator op de hoogte weten wat de inhoud ervan is.

Onderzoeken die bekend zijn bij het gehele personeel. Iedereen weet dat het onderzoek loopt en ook wat de inhoud daarvan is.

De liaison officer gaf aan dat zij een autorisatiesysteem hanteren voor het verwerken van informatie. Dat systeem is afhankelijk van de positie en verantwoordelijkheden van de medewerkers.

G. Geheimhoudingsplicht

Een ieder die over politiegegevens beschikt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens.

Het Openbaar Ministerie heeft niet gereageerd op het verzoek van de Raad over dit aspect.

Volgens respondent bij het KPC zijn alle medewerkers bekend met het feit dat ze tot geheimhouding verplicht zijn. Bij de indienstneming wordt de eed of belofte afgelegd. Bij de info-organisatie wordt een intake gesprek gehouden met nieuwe personeelsleden, waarbij de geheimhoudingsplicht, autorisatieniveau's en de procedure voor gegevens uitwisseling aan de orde komen. Deze regels zijn volgens respondent ook vastgelegd in een intern schrijven.

Elke RST-medewerker heeft de eed/belofte afgelegd en hebben derhalve geheimhoudingsplicht. Daarnaast vindt een uitgebreide screening plaats alvorens

een ambtenaar wordt toegelaten tot het RST.

Volgens respondent zijn alle medewerkers bij de landsrecherche bekend met het feit dat ze een geheimhoudingsplicht hebben. Het personeel van de LrC bestaat uit voormalige politieambtenaren die reeds een eed of belofte hebben afgelegd.

Alle medewerkers betrokken bij de uitwisseling van gegevens zijn volgens de liaison officer beëdigd en hebben een geheimhoudingsplicht.

H. Verdere verwerking van verstrekte politiegegevens

Deze norm omvat twee componenten:

- 1. De verdere verwerking van verstrekte politiegegevens voor andere doelen is uitsluitend toegestaan na uitdrukkelijke instemming van de verstrekker.*
- 2. De verdere verwerking mag niet onverenigbaar zijn met het doel waarvoor de gegevens oorspronkelijk werden verstrekt.*

De gegevens worden door het OM niet voor andere doeleinden gebruikt of verder verwerkt.

Binnen het KPC worden politiegegevens die door andere opsporingsdiensten aan de (info-desk)organisatie worden verstrekt, alleen gebruikt voor het doel waarvoor de informatie is verstrekt of is opgevraagd. Indien de verstrekte informatie relatie of linken heeft met andere onderzoeken of incidenten, dan wordt aan de "eigenaar" van de informatie (bron) gevraagd of "zijn" informatie gebruikt mag of kan worden voor een ander doel.

Indien het RST de verkregen gegevens voor een ander onderzoek gaat gebruiken wordt daarvoor volgens respondenten altijd eerst een nieuw rechtshulpverzoek gedaan.

Volgens de LrC is er geen uitwisseling van politiegegevens met andere opsporingsdiensten binnen het Koninkrijk. Hierdoor is er ook geen sprake van verdere verwerking van verstrekte politiegegevens.

Alle gegevens betreffende de uitwisseling van politiegegevens (in geval van politieke verzoeken) worden door de liaison officer verzameld, geregistreerd en beheerd. De gegevens worden door de liaison officer niet verder verwerkt.

I. Het vastleggen van uitgewisselde gegevens

Iedere uitwisseling van politiegegevens wordt schriftelijk vastgelegd door de verstrekker en de ontvanger. Daarbij wordt vastgelegd:

- *welke gegevens verstrekt worden;*
- *de datum en het tijdstip waarop dat gebeurt;*
- *het specifieke doel van de verstrekking;*
- *de identiteit van de persoon die de gegevens verstrekt en*
- *de identiteit van ontvanger.*

Het registratiesysteem (ARC) van het OM maakt geen onderscheid tussen verzoeken binnen of buiten het Koninkrijk. In het systeem worden de volgende data geregistreerd:

- Naam van de aanvrager
- Een korte uitleg van de betreffende zaak
- De gegevens / actie die worden verzocht
- Datum binnenkomst
- Datum uitgezet en naar welke opsporingsdienst
- Datum voor deadline (voor reactie of afhandelen verzoek)
- Status van het verzoek welke kan zijn:
 - a. Uitgezet
 - b. Ingetrokken (b.v. actie gaat niet meer door, verdachte overleden)
 - c. Afgedaan

Alle verzoeken om gegevens worden bij het KPC ingevoerd in het registratiesysteem van de info desk. De gegevens worden door het KPC vastgelegd waarbij de norm in acht worden genomen. Inzage door de Raad in het registratiesysteem van de info desk heeft deze procedure bevestigd.

Alle verzoeken voor gegevens uitwisseling aan het RST komen binnen bij de unit monitoring en intake. Alle verzoeken om gegevens worden vervolgens ingevoerd in het registratiesysteem SUMM-IT. Inzage in het systeem door de Raad heeft bevestigd dat de gegevens daadwerkelijk door het RST worden vastgelegd waarbij de bovengenoemde norm in acht worden genomen.

Volgens de LrC is er geen uitwisseling van politiegegevens met andere opsporingsdiensten binnen het Koninkrijk. Hierdoor wordt er ook geen informatie betreffende aanvragen verwerkt in hun systeem. Er is geen formele procedure betreffende communicatie in geval van verzoeken om uitwisseling van gegevens. Er is wel een protocol betreffende uitwisseling van gegevens in de maak.

Door de liaison officer worden alle gegevensverzoeken in een apart bestand binnen het Nederlandse politieregistratiesysteem SUMM-IT geregistreerd.

J. De bruikbaarheid van gegevens voor uitwisseling

De verwerkte politiegegevens moeten bruikbaar zijn voor de ontvanger op het moment dat ze worden uitgewisseld. Een belangrijk component is de doorlooptijd voor het afhandelen van de verzoeken om uitwisseling van politiegegevens.

De doorlooptijd voor het afhandelen van de verzoeken is volgens het OM per organisatie verschillend. Het KPC neemt meer tijd om de verzoeken af te handelen (wegens gebrek aan capaciteit). Verzoeken met een deadline (b.v. een huiszoeking) worden wel snel afgehandeld, maar ingewikkelde verzoeken (b.v. financieel getinte rechtshulpverzoeken) lopen vertraging op in de afhandeling en nemen die soms jaren in beslag. Dit brengt de relatie met andere landen onder druk omdat de landen dan vaak rappelleren om te vernemen waarom het verzoek nog niet is afgehandeld. Bij het RST en de KMar worden de verzoeken meestal sneller afgehandeld.

Bij het KPC zijn er geen doorlooptijden vastgesteld. Sommige verzoeken hebben een deadline en het KPC probeert het verzoek tijdig af te handelen. Verzoeken zonder een deadline worden, afhankelijk van de beschikbare capaciteit, zo snel mogelijk afgehandeld. De verwerkingstijd of afhandelingsperiode van een rechtshulpverzoek hangt af van het soort verzoek of de omstandigheden daaromtrent. Daarbij kunnen ondermeer de volgende omstandigheden een rol spelen:

- Het kan een simpele vraag zijn die meteen wordt afgehandeld;

- een observatieteam moet worden ingeschakeld bij een rechtshulpverzoek. De resultaten moeten worden vastgelegd en opgestuurd naar de verzoeker. Dit kan veel tijd in beslag nemen;
- Het kan ook voorkomen dat diverse landen simultaan betrokken zijn bij een rechtshulpverzoek (b.v. invallen of arrestaties). Dan moeten de acties op elkaar worden afgestemd, waardoor het KPC geen invloed heeft op de periode waarbinnen het verzoek wordt afgerond;
- Afhankelijk van de capaciteit van het Korps kan sneller aan een verzoek worden voldaan;
- Verzoeken kunnen zonder uitvoering bij het OM blijven liggen;
- Gebrek aan vertrouwen tussen de instanties die respectievelijk om gegevens verzoeken of het moeten aanleveren. Landen zijn vaak van mening dat de gegevens eigendom is van het land waar de gegevens vergaard wordt.

Volgens respondenten van het RST is de afhandelingstermijn van rechtshulpverzoeken binnen en buiten het koninkrijk verschillend. Ervaring van het RST is dat hun uitgaande verzoeken om rechtshulp niet altijd even snel worden afgehandeld. Niet alle landen zijn even goed georganiseerd. De afhandeling van verzoeken is sterk afhankelijk van het rechtssysteem en de opsporingscapaciteit van het land waar het verzoek aan is gedaan.

Bij het RST zijn er geen doorlooptijden vastgesteld. Sommige verzoeken hebben een deadline en het RST probeert het verzoek binnen de opgegeven termijn af te handelen. Verzoeken zonder een deadline worden, afhankelijk van de beschikbare capaciteit, zo snel mogelijk afgehandeld. De coördinator monitoring en intake bij het RST heeft als taak om de afhandeling te monitoren.

De gegevensuitwisseling tussen het RST en lokale opsporingsorganisaties verloopt volgens het RST stroef. Lokale korpsen delen nauwelijks gegevens met het RST, met uitzondering van het politiekorps van de BES-eilanden (KPCN). Het verstrekken van gegevens (door andere koninkrijkslanden) via rechtshulpverzoeken verloopt traag. Het kan soms 12 maanden (of langer) duren voordat de gegevens door een RST vestiging wordt ontvangen. Reden daarvoor is volgens respondenten deels gelegen in het feit dat de diverse opsporingsdiensten in de landen (met name de politiekorpsen) nog bezig zijn om hun informatiesystemen op te zetten en nog niet beschikken over een goed systeem voor de afhandeling van rechtshulpverzoeken. Het zou zeker voor het RST als interinsulaire organisaties zeer welkom zijn als gegevens vrijelijk binnen het koninkrijk zouden kunnen worden uitgewisseld.

Maandelijks heeft het RST overleg met het OM en het KPC over de lopende verzoeken. Daarbij worden de eventuele vertragingen en de redenen daarvan besproken. Tevens worden verzoeken besproken die nog moeten worden behandeld (pending onderzoeken). Dit is een nieuw overleg dat in januari 2015 is geïnitieerd.

Buiten dit maandelijks overleg is er ook overleg over rechtshulpverzoeken met de daarvoor aangewezen zaakofficier van justitie en informatie coördinatoren van het KPC, korps politie Aruba, korps politie Sint Maarten en korps politie BES (Caribisch Nederland).

Volgens de landsrecherche is er geen uitwisseling van gegevens met andere opsporingsdiensten binnen het Koninkrijk. Hierdoor speelt dit aspect geen rol bij de organisatie.

Snelheid van afronding van de verzoeken is volgens de liaison officer afhankelijk van de verschillende politieke diensten. Er wordt een afloopcontrole op de verzoeken verricht om eventueel opgenomen deadlines te bewaken. Maar ook aan de hand van de rappelverzoeken, die soms snel komen zeker indien een zaak van belang is, worden de nog openstaande verzoeken in de gaten gehouden. Bij mogelijke overschrijding van deadlines of rappels neemt de liaison officer contact op met desbetreffende dienst. De belangrijkste rol van de liaison in zulke gevallen is dan:

- afhandeling van de verzoeken bespoedigen
- Knelpunten signaleren
- Bijstand verlenen om knelpunten op te lossen

3

3. Analyse

3.1 Het wettelijk kader voor de uitwisseling van politie- en justitiële gegevens

Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden

De artikelen 36, 38 en 40 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden vormen de grondslag voor de Interregionale rechtshulp tussen Nederland, Curaçao, Sint Maarten en Aruba. Er wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de artikelen bieden om gegevens uit te wisselen.

Rijkswet politie

Hoewel de Rijkswet politie een verplichting aan de betrokken politiekorpsen oplegt om politiegegevens uit te wisselen indien dat noodzakelijk is voor een goede uitoefening van de politietaken laat de praktijk een ander beeld zien. Het uitwisselen van politiegegevens wordt door de korpsen als vrijblijvend geïnterpreteerd. Ook aan de mogelijkheid voor de landen om met het oog op de uitwisselbaarheid van politiegegevens onderling een regeling te treffen waarop politiegegevens worden verwerkt is geen invulling gegeven. Het zelfde moet worden gezegd van de verplichting opgenomen in de Rijkswet politie aan de landen om een onderlinge regeling te treffen waarin nadere voorwaarden worden gesteld aan het beschermingsniveau.

Tevens biedt de Rijkswet politie de basis voor onderlinge samenwerking tussen de korpsen door het verlenen van bijstand door middel van het beschikbaar stellen van politiepersoneel. Uitgangpunt daarbij is dat een verzoek om bijstand wordt ingewilligd tenzij in redelijkheid niet aan dat verzoek kan worden voldaan.

Onderlinge regeling tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland betreffende de verwerking van politiegegevens

Curaçao dient te voldoen aan de in de onderlinge regeling opgenomen implementatieverplichting om te voorzien in een wettelijke grondslag voor de onderlinge regeling. De in de onderlinge regeling voorziene verplichtingen en rechten zijn echter nog niet geïmplementeerd in de nationale regelgeving. De Raad vernam dat er een concept landsverordening in voorbereiding is.

Wetboek van Strafvordering

Het huidige Wetboek van Strafvordering bevat voorschriften over bewaartermijnen. Deze bepalingen zijn veel minder dan de bepalingen in de Nederlandse wetgeving. De Raad constateert dat de bewaartermijnen niet worden nageleefd. Het Wetboek van Strafvordering kan worden aangevuld met een bepaling dat informatie-uitwisseling tussen politie onderling kan zonder tussenkomst van het OM.

3.2 Het proces van uitwisseling van gegevens in het kader van de opsporing

Er zijn geen richtlijnen over de wijze waarop gegevens worden uitgewisseld. Het proces dat wordt gehandhaafd bij het uitwisselen van gegevens is door geen instantie formeel vastgelegd.

3.2.1 Rechtshulpverzoeken

Rechtshulpverzoeken geschieden op grond van artikel 36 en 40 van het Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden. Verzoeken voor het uitwisselen van gegevens verlopen via het OM. De meeste verzoeken zijn vanuit Nederland aan opsporingsdiensten op Curaçao.

Bij het uitzetten van de verzoeken is er sprake van een vrij duidelijke verdelingspatroon. Het betreft meestal verzoeken voor telefoontaps, observatie en/of uitwisseling van gegevens. Deze verzoeken worden in principe doorgestuurd naar het KPC en het RST. De financiële rechtshulpverzoeken worden doorgaans naar het RST gestuurd voor afhandeling en fiscaal getinte verzoeken worden aan het team BAB-TIO toevertrouwd.

Alle opsporingsdiensten beschikken over coördinatoren die als contactpersoon optreden voor het OM en het feit dat de coördinatoren de overdracht van rechtshulpverzoeken van de ene opsporingsdienst naar een andere moeten accorderen, biedt waarborg aan het systeem.

3.2.2 Politiële verzoeken

Verzoeken voor het uitwisselen van gegevens in geval van politieke verzoeken moeten formeel via de liaison officer verlopen. Er ontbreekt een vastgestelde procedure bij de organisaties. Het proces in het Europees deel van het Koninkrijk is wel geformaliseerd.

3.2.3 Ongeregistreerde politiële verzoeken

Artikel 39, eerste, vierde en vijfde lid, van de Rijkswet politie bepaalt dat de politiekorpsen van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba politiegegevens uitwisselen en stelt ook regels voor de uitwisseling van politiegegevens tussen de politiekorpsen van het Europese deel van het koninkrijk en respectievelijk Curaçao en Sint Maarten. De Raad constateert dat de instanties wettelijk verplicht zijn tot informatie-uitwisseling en kon geen grondslag vinden voor de verplichte tussenkomst van de liaison officer bij de informatie-uitwisseling.

De door de respondenten gesuggereerde risico's van mogelijk onrechtmatig verkregen gegevens of schade van de rechten van personen zijn volgens de Raad niet aanwezig omdat krachtens artikel 12, lid 1 van de Rijkswet politie de ambtenaren van politie aangesteld voor de uitvoering van de politietaak in een van de landen bevoegd zijn hun taak uit te oefenen in elk van de landen.

3.3 Het verwerken van politiegegevens die van belang en bruikbaar zijn in het kader van de opsporing

Het vertrouwensbeginsel is de basis op grond waarvan opsporingsdiensten informatie afkomstig van andere landen opvragen en vervolgens daarvan gebruik maken. Ook hier te lande vertrouwen de organisaties erop dat de verstrekte informatie op rechtmatige wijze in het betreffende land is verkregen en er geen gebreken aan kleven.

A. Wetmatigheid en rechtmatigheid

Politiegegevens worden slechts verwerkt voor zover dit noodzakelijk is voor de bij of krachtens wet geformuleerde doeleinden.

De politiegegevens worden slechts verwerkt voor zover:

- *De gegevens rechtmatig zijn verkregen;*
- *De gegevens toereikend zijn;*
- *De gegevens ter zake dienen;*
- *De gegevens niet bovenmatig zijn.*

Ondanks verzoek van de Raad heeft het OM niet gereageerd over deze specifieke vraagstelling.

Het korps toetst of de gegevens rechtmatig zijn verkregen, ter zake dienen en niet bovenmatig zijn.

De afdeling intake van het RST toetst of de gegevens:

- ✓ rechtmatig zijn verkregen;
- ✓ toereikend zijn;
- ✓ ter zake dienen;
- ✓ niet bovenmatig zijn.

Doordat de Landsrecherche geen gegevens met andere opsporingsdiensten binnen het Koninkrijk uitwisselt vindt er volgens de LRC geen wetmatigheid en rechtmatigheid toetsing plaats. De Raad acht deze toetsing noodzakelijk voor de interne onderzoeken van de LRC.

Voor wat betreft de doelbinding heeft de Raad niet kunnen vaststellen of de liaison officer daadwerkelijk hieraan voldoet. De Raad kreeg geen inzage in het systeem dat door de liaison officer wordt gebruikt.

B. Het verwerken van gevoelige politiegegevens

De verwerking van politiegegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven, alsmede politiegegevens betreffende het lidmaatschap van een vakvereniging vindt slechts plaats in aanvulling op de verwerking van andere politiegegevens en voor zover dit voor de goede uitoefening van de politietaak onvermijdelijk is.

De Raad heeft vastgesteld dat gevoelige gegevens bij de opsporingsdiensten als zelfstandige gegevens worden verwerkt en niet aanvullend op andere politiegegevens.

C. Juistheid en volledigheid van politiegegevens

Er worden de nodige maatregelen getroffen om te verzekeren dat de politiegegevens juist en nauwkeurig zijn.

Het vertrouwensbeginsel wordt door het OM gehanteerd. In zeer gevoelige zaken verricht het OM additionele controle.

De juistheid en nauwkeurigheid van de ontvangen gegevens binnen het KPC wordt gegarandeerd door de info desk door deze te toetsen aan drie basisvoorwaarden. Dit systeem is voor het KPC voldoende.

Bij het RST wordt de juistheid van de gegevens veilig gesteld door deze eerst naar waarheid, nauwkeurigheid en volledigheid te toetsen. Onduidelijk is echter op grond van welke objectieve criteria de bronnen worden gecategoriseerd.

De LRC treft geen maatregelen om te garanderen dat de gegevens juist en volledig zijn, terwijl die maatregelen ook van belang zijn voor eigen onderzoeken.

In de meeste gevallen gaat de liaison officer op basis van het vertrouwensbeginsel ervan uit dat de gegevens juist en nauwkeurig zijn, aangezien die afkomstig zijn van de juiste afdeling van de opsporingsdiensten. Daarnaast verricht de liaison officer additionele toetsing. Deze additionele toetsing vindt echter niet plaats aan de hand van objectieve criteria. Objectieve criteria of normen die worden gebruikt bij het toetsen en controleren zijn niet gedefinieerd.

D. Bewaartermijnen

Er worden de nodige maatregelen getroffen opdat politiegegevens worden verwijderd of vernietigd zodra zij niet langer noodzakelijk zijn voor het doel waarvoor ze zijn verwerkt of dit door enige wettelijke bepaling wordt vereist.

De organisatie van het OM houdt geen rekening met bewaartermijnen. Het OM trof geen maatregelen om politiegegevens te verwijderen of te vernietigen zodra zij niet langer noodzakelijk zijn.

Het KPC houdt geen rekening met bewaartermijnen.

Het RST houdt geen rekening met bewaartermijnen ondanks het feit dat het registratiesysteem SUMM-IT zodanig ontworpen is dat het automatisch toezicht daarop kan houden. Er vindt ook geen (periodieke) vernietiging of verwijdering van gegevens plaats op het moment dat dat deze gegevens niet meer noodzakelijk zijn voor het doel waarvoor ze oorspronkelijk zijn verwerkt.

De organisatie van de landsrecherche houdt geen rekening met bewaartermijnen en gaat niet over tot het (periodieke) vernietiging of verwijdering van gegevens.

De liaison officer houdt wel rekening met bewaartermijnen als gevolg van het feit dat alle gegevens bij de LIO worden geregistreerd in het Nederlandse politieregistratiesysteem SUMM-IT.

E. De beveiliging van gegevens

Er moeten passende technische en organisatorische maatregelen zijn om politiegegevens te beveiligen tegen enige vorm van onbedoelde of onrechtmatige verwerking. Daarbij dient in het bijzonder aandacht te worden besteed aan beveiliging tegen:

- *onbedoelde of onrechtmatige vernietiging;*
- *onbedoelde of onrechtmatige wijziging;*
- *ongeoorloofde mededeling of toegang.*

Bij het OM worden alle gegevens betreffende de uitwisseling van politiegegevens (in de vorm van rechtshulpverzoeken) verzameld, geregistreerd en beheerd in een gescheiden Excel bestand (ARC). Dit is een minimale technische maatregel ter beveiliging van de gegevens. De rechtshulpofficier en parketsecretaris zijn bevoegd om gegevens in het systeem in te voeren. Er is geen specifieke aandacht besteed aan beveiliging tegen: onbedoelde of onrechtmatige vernietiging, onbedoelde of onrechtmatige wijziging en ongeoorloofde mededeling of toegang.

Bij het KPC komen de verzoeken betreffende de uitwisseling van politiegegevens in een centraal email account bij de info desk binnen. Het verzamelen, registreren en

beheer van alle gegevens gebeurt in een afgeschermd Excel bestand. Dit is een minimale technische maatregel ter beveiliging van de gegevens.

Bij het RST wordt gebruik gemaakt van het registratie systeem (SUMM-IT). Het betreft een modern systeem met hoogwaardige technische beveiliging. Daarbij hebben de medewerkers afhankelijk van hun werkzaamheden en functie toegang tot het systeem en de gegevens in het systeem. Alle verzochte en verstrekte gegevens en eventuele mutaties worden digitaal geregistreerd.

Bij de Landsrecherche worden alle gegevens, informatie en data in een het geautomatiseerd Landsrecherche Informatie Systeem. Niet alle bestanden in het systeem zijn toegankelijk voor alle medewerkers van de LrC.

Voor de liaison officer worden alle gegevens betreffende de uitwisseling van politiegegevens (in de vorm van politieke verzoeken) verzameld, geregistreerd en beheerd in het politieregistratiesysteem SUMM-IT. Het betreft een modern systeem met hoogwaardige technische beveiliging. Er is beperkte toegang tot het systeem afhankelijk van de positie en verantwoordelijkheden van de medewerkers.

F. Autorisaties

Deze norm omvat drie componenten:

- 1. Het systeem van autorisaties voldoet aan de vereisten van zorgvuldigheid en evenredigheid.*
- 2. De politiegegevens worden slechts verwerkt door bevoegde ambtenaren die daartoe door de verantwoordelijke zijn geautoriseerd en voor zover de autorisatie strekt.*
- 3. De verantwoordelijke autoriseert de ambtenaren die onder zijn beheer vallen voor de verwerking van politiegegevens ter uitvoering van de onderdelen van de politietaak waarmee zij zijn belast. De autorisatie bevat een duidelijke omschrijving van de verwerkingen waartoe de betreffende ambtenaar wordt geautoriseerd en de onderdelen van de politietaak ter uitvoering waarvan de verwerkingen worden gedaan.*

Bij het OM is de toegang tot het systeem met de politiegegevens beperkt tot de rechtshulp officier, de parketsecretaris en de vervangers. Het management van het OM bepaalt de omvang van de autorisatie. Dit proces is niet geformaliseerd.

Het verwerken van gegevens geschiedt uitsluitend door eigen personeel van het KPC. Slechts in uitzonderlijke gevallen wordt hiervan afgeweken. In een dergelijk geval worden de gegevens uitsluitend verwerkt op basis van strikte afspraken met samenwerkende opsporingsorganisaties. Er is bij de info desk van het KPC een strikt autorisatiesysteem om te bepalen welke medewerkers toegang hebben tot de gegevens. De coördinator van de info desk beslist over de autorisatie en de reikwijdte daarvan.

Het verwerken van gegevens geschiedt uitsluitend door eigen personeel van het RST en er is een strikt autorisatiesysteem. Medewerkers hebben in beginsel slechts toegang tot hun eigen onderzoeken. Door het afschermen van de gegevens kunnen medewerkers uitsluitend met toestemming c.q. door tussenkomst van de informatie rechercheurs inzage krijgen in gegevens van andere onderzoeken. De procedure is niet vastgelegd.

Alle onderzoeken van de LrC zijn embargo-onderzoeken. Omdat alle onderzoeken van de LrC juist gevoelige onderzoeken zijn er drie categorieën van embargo-onderzoeken en is er daarbij sprake van een strikte compartimentering. Hiermee wordt bereikt dat de gegevens slechts kunnen worden verwerkt door bevoegde ambtenaren die daartoe door het diensthoofd zijn geautoriseerd. De procedures zijn niet vastgelegd.

Het verwerken van gegevens geschiedt bij de liaison officer uitsluitend door eigen personeel van de Nederlandse Nationale Politie en er is een strikt autorisatiesysteem.

G. Geheimhoudingsplicht

Een ieder die over politiegegevens beschikt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens.

Het OM heeft ten tijde van het onderzoek nog niet gereageerd op het verzoek van de Raad om informatie ten aanzien van de geheimhoudingsplicht.

De medewerkers bij het KPC zijn bekend met de geheimhoudingsplicht.

Het personeel van het RST die toegang heeft tot politiegegevens heeft de eed/belofte afgelegd en zijn gebonden aan de geheimhoudingsplicht.

De LrC gaat ervan uit dat het personeel bekend is met het feit dat ze een geheimhoudingsplicht hebben. Deze aanname baseert het diensthoofd op het feit dat het personeel van de LrC uit voormalige politieambtenaren die al een eed of belofte hebben afgelegd, bestaat.

Alle medewerkers betrokken bij de uitwisseling van gegevens bij de liaison officer zijn beëdigd. Daarnaast hebben ze een geheimhoudingsplicht via strafvordering alsmede het Nederlandse ambtenarenreglement aldus de liaison officer.

H. Verdere verwerking van verstrekte politiegegevens

Deze norm omvat twee componenten:

- 1. De verdere verwerking van verstrekte politiegegevens voor andere doelen is uitsluitend toegestaan na uitdrukkelijke instemming van de verstrekker.*
- 2. De verdere verwerking mag niet onverenigbaar zijn met het doel waarvoor de gegevens oorspronkelijk werden verstrekt.*

De gegevens betreffende de uitwisseling van politiegegevens worden door het OM uitsluitend verzameld, geregistreerd en beheerd. De gegevens worden niet verder verwerkt of voor andere doeleinden gebruikt.

Binnen het KPC wordt altijd eerst aan de "eigenaar" van de gegevens toestemming gevraagd om de gegevens voor een ander doel te gebruiken. Het verder verwerken en gebruiken van de gegevens gebeurt daarna alleen voor het doel waarvoor de informatie is verstrekt of is opgevraagd.

Indien het RST de verkregen gegevens voor een ander onderzoek gaat gebruiken wordt daarvoor volgens respondenten altijd eerst een nieuw (rechtshulp)verzoek gedaan.

Bij de LrC is er geen sprake uitwisseling van politiegegevens met andere opsporingsdiensten binnen het Koninkrijk.

De gegevens worden door de liaison officer verzameld, geregistreerd en beheerd. Er is daarbij geen sprake van het verder verwerken van gegevens.

I. Het vastleggen van uitgewisselde gegevens

Iedere uitwisseling van politiegegevens wordt schriftelijk vastgelegd door de verstrekker en de ontvanger. Daarbij wordt vastgelegd:

- *welke gegevens verstrekt worden;*
- *de datum en het tijdstip waarop dat gebeurt;*
- *het specifieke doel van de verstrekking;*
- *de identiteit van de persoon die de gegevens verstrekt en*
- *de identiteit van ontvanger.*

In het registratiesysteem (ARC) van het OM wordt iedere uitwisseling van politiegegevens schriftelijk vastgelegd. Alle verzoeken voor gegevens uitwisseling aan het KPC komen binnen bij de centrale info desk mail en worden aldaar in het registratiesysteem ingevoerd. De vastlegging van gegevens voldoet aan alle normen en criteria.

De verzoeken voor gegevens uitwisseling aan het RST komen binnen bij de unit monitoring en intake en worden ingevoerd in het registratiesysteem SUMM-IT. De vastlegging van gegevens voldoet aan alle normen en criteria.

Bij de LrC is er geen uitwisseling van politiegegevens met andere opsporingsdiensten binnen het Koninkrijk. Hierdoor wordt er ook geen gegevens van andere opsporingsdiensten vastgelegd.

Door de liaison officer worden alle gegevens betreffende de uitwisseling van politiegegevens digitaal vastgelegd in een apart bestand binnen het Nederlandse politieregistratiesysteem SUMM-IT. De vastlegging van gegevens voldoet aan alle normen en criteria.

J. De bruikbaarheid van gegevens voor uitwisseling

De verwerkte politiegegevens moeten bruikbaar zijn voor de ontvanger op het moment dat ze worden uitgewisseld. Een belangrijk component is de doorlooptijd voor het afhandelen van de verzoeken om uitwisseling van politiegegevens.

De bruikbaarheid van de politiegegevens voor de ontvanger is afhankelijk van de doorlooptijd voor het afhandelen van de verzoeken. Het OM heeft geen directe invloed op de doorlooptijd voor het afhandelen van de verzoeken. De rol van het OM is monitoren en rappelleren van de diverse opsporingsorganisaties. De rechtshulpofficier is belast met het monitoren van de doorlooptijden.

Het KPC hanteert intern geen doorlooptijden. Verzoeken om uitwisseling van gegevens worden, zo snel mogelijk afgehandeld. Factoren en omstandigheden die de doorlooptijd beïnvloeden zijn o.a. de beschikbare capaciteit, complexiteit van het verzoek, afhankelijkheid van andere organisaties en bereidheid tot delen van gegevens.

Het RST hanteert intern geen doorlooptijden. Verzoeken om uitwisseling van gegevens worden, zo snel mogelijk afgehandeld. Indien er een deadline is verbonden aan het verzoek probeert het RST het verzoek tijdig af te handelen. De coördinator monitoring en intake is belast met het monitoren van de doorlooptijden.

Er vindt geen uitwisseling van gegevens tussen de landsrecherche en andere opsporingsdiensten binnen het Koninkrijk. Hierdoor speelt dit aspect geen rol bij de organisatie.

De liaison officer heeft geen directe invloed op de doorlooptijd voor het afhandelen van de verzoeken. De rol van de liaison officer is monitoren, rappelleren en waar mogelijk bijstand verlenen / ondersteunen van de diverse opsporingsorganisaties.

4

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1 Het wettelijk kader voor de uitwisseling van politie- en justitiële gegevens

Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden

De Raad concludeert dat de artikelen 36, 38 en 40 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden een basis vormen voor de Interregionale rechtshulp binnen het koninkrijk.

Rijkswet politie

Ondanks de Rijkswet politie een verplichting aan de betrokken politiekorpsen oplegt om politiegegevens uit te wisselen indien dat noodzakelijk is, concludeert de Raad dat het uitwisselen van politiegegevens door de korpsen als vrijblijvend wordt gezien.

Onderlinge regeling tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland betreffende de verwerking van politiegegevens

De Raad concludeert dat er niet is voldaan aan de implementatieverplichting, waardoor er nog steeds geen wettelijke grondslag is voor de onderlinge regeling in Curaçao. Ook concludeert de Raad dat de in de onderlinge regeling voorziene verplichtingen en rechten nog niet zijn geïmplementeerd in de nationale regelgeving.

Wetboek van Strafvordering

De Raad komt tot de conclusie dat het huidige Wetboek van Strafvordering beperkte voorschriften bevat over bewaartermijnen. De Raad is ook tot de conclusie gekomen dat het wetboek van strafvordering geen voorschriften en bepalingen bevat betreffende bevoegdheidsverdeling tussen het OM en de politie en evenmin bepalingen bevat over het vernietigen van andere gegevens dan tapegegevens.

4.2 Het proces van uitwisseling van gegevens in het kader van de opsporing

De Raad concludeert dat er bij de organisaties richtlijnen ontbreken over de wijze waarop gegevens worden uitgewisseld. De Raad concludeert ook dat het proces dat wordt gehandhaafd bij het uitwisselen van gegevens door geen instantie formeel is vastgelegd.

4.2.1 Rechtshulpverzoeken

De Raad concludeert dat verzoeken voor het uitwisselen van gegevens in de vorm van rechtshulpverzoeken via het OM verlopen en dat de verzoeken door het OM aan enkele basis punten worden getoetst en vervolgens worden uitgezet.

De Raad komt tevens tot de conclusie dat de behandeling van rechtshulpverzoeken transparant is en dat alle opsporingsdiensten coördinatoren hebben die als contactpersoon optreden voor het OM.

De Raad concludeert tenslotte dat het traject en de daarbij geldende afspraken en uitgangspunten bij alle instanties bekend zijn. Een duidelijke richtlijn over de wijze waarop gegevens in de vorm van rechtshulpverzoeken worden uitgewisseld, zoals dat het geval is in Nederland, ontbreekt echter.

4.2.2 Politiële verzoeken

De Raad komt tot de conclusie dat verzoeken voor het uitwisselen van gegevens in geval van politieke verzoeken zowel via de liaison officer als direct tussen personen werkzaam bij de verschillende korpsen verlopen. Tevens concludeert de Raad dat met uitzondering van het Europees deel van het koninkrijk er geen vastgestelde procedures zijn voor het afhandelen van dit soort verzoeken.

4.2.3 Ongeregistreerde politieke verzoeken

De Raad concludeert op grond van artikel 39, eerste, vierde en vijfde lid, van de Rijkswet politie dat de politiekorpsen binnen het koninkrijk wettelijk verplicht zijn tot informatie-uitwisseling. De Raad komt tevens tot de conclusie dat er geen wettelijke grondslag is voor verplichte tussenkomst van de liaison officer bij de informatie-uitwisseling tussen de politiekorpsen.

4.3 Het verwerken van politiegegevens die van belang en bruikbaar zijn in het kader van de opsporing

De Raad concludeert dat het vertrouwensbeginsel een internationaal geaccepteerde basis is op grond waarvan opsporingsdiensten informatie afkomstig van andere landen opvragen en vervolgens daarvan gebruik maken. De Raad concludeert dat hierdoor de organisaties terecht erop vertrouwen dat de verstrekte informatie op rechtmatige wijze in het betreffende land is verkregen en er geen gebreken aan kleven.

A. Wetmatigheid en rechtmatigheid

Ondanks verzoek van de Raad heeft het OM geen informatie verschaft.

De Raad concludeert dat politiegegevens door het KPC worden getoetst of ze rechtmatig zijn verkregen, ter zake dienen en niet bovenmatig zijn.

De Raad komt tot de conclusie dat politiegegevens die door het RST worden verwerkt en opgeslagen integraal worden getoetst of ze rechtmatig zijn verkregen, toereikend zijn, ter zake dienen en niet bovenmatig zijn.

De Raad concludeert dat de Landsrecherche geen gegevens met andere opsporingsdiensten binnen het Koninkrijk uitwisselt en verwerkt.

B. Het verwerken van gevoelige politiegegevens

De Raad concludeert dat gevoelige gegevens bij de alle diensten als zelfstandige gegevens worden verwerkt.

C. Juistheid en volledigheid van politiegegevens

De Raad concludeert dat het OM in principe op grond van het vertrouwensbeginsel ervan uitgaat dat bij het ontvangen van politiegegevens de verstrekte informatie op rechtmatige wijze is verkregen en dat er geen gebreken aan kleven.

De Raad concludeert dat het KPC op basis van het vertrouwensbeginsel de juistheid en nauwkeurigheid van de ontvangen gegevens aanneemt. De Raad concludeert ook dat voor een beperkt aantal zaken het KPC de gegevens wel aan een drietal voorwaarden toetst.

De Raad komt tot de conclusie dat het RST de juistheid van de gegevens controleert door deze eerst naar waarheid, nauwkeurigheid en volledigheid te toetsen. De toetsingscriteria zijn voor de Raad onduidelijk.

De Raad concludeert dat de liaison officer op basis van het vertrouwensbeginsel ervan uitgaat dat de gegevens juist en nauwkeurig zijn. De Raad komt ook tot conclusie dat de liaison officer actief op eigen initiatief de ontvangen gegevens toetst en controleert.

D. Bewaartermijnen

De Raad komt tot de conclusie dat het OM geen rekening houdt met bewaartermijnen. De Raad concludeert dat het OM ook geen maatregelen heeft getroffen opdat de politiegegevens worden verwijderd of vernietigd zodra zij niet langer noodzakelijk zijn.

De Raad komt tot de conclusie dat het KPC geen rekening houdt met bewaartermijnen.

De Raad concludeert dat het RST geen rekening houdt met bewaartermijnen ondanks het feit dat het registratiesysteem SUMM-IT die mogelijkheid biedt. De Raad concludeert dat er geen (periodieke) vernietiging of verwijdering van gegevens plaatsvindt op het moment dat deze gegevens niet meer noodzakelijk zijn voor het doel waarvoor ze oorspronkelijk zijn verwerkt.

De Raad concludeert dat de landsrecherche geen rekening houdt met bewaartermijnen en ook niet overgaat tot (periodieke) vernietiging of verwijdering van gegevens.

De Raad komt tot de conclusie dat de liaison officer wel rekening houdt met bewaartermijnen. De bewaartermijnen zijn automatisch opgenomen in het Nederlandse politieregistratiesysteem SUMM-IT.

E. De beveiliging van gegevens

De Raad concludeert dat het OM één technische maatregel heeft genomen ter beveiliging van de gegevens. De Raad concludeert dat het Openbaar Ministerie een organisatorische beveiligingsmaatregel nam. Die maatregel is dat uitsluitend de rechtshulpofficier en de parketsecretaris bevoegd zijn om gegevens in het systeem in te voeren. De Raad concludeert dat het OM geen maatregelen trof tegen: onbedoelde of onrechtmatige vernietiging, onbedoelde of onrechtmatige wijziging en ongeoorloofde mededeling of toegang.

De Raad concludeert dat het KPC een technische maatregel nam ter beveiliging van de gegevens. De Raad concludeert ook dat er diverse en voldoende organisatorische beveiligingsmaatregelen door het KPC zijn genomen om te bewaken tegen: onbedoelde of onrechtmatige vernietiging; ongeoorloofde mededeling of toegang en onbedoelde of onrechtmatige wijziging.

De Raad concludeert dat het RST meer dan voldoende technische en organisatorische maatregelen heeft genomen ter bescherming van de gegevens. Tevens concludeert de Raad dat door het RST voldoende aandacht is besteed aan beveiliging tegen onbedoelde of onrechtmatige vernietiging, onbedoelde of onrechtmatige wijziging en ongeoorloofde mededeling of toegang.

De Raad concludeert dat de Landsrecherche een technische en een organisatorische beveiligingsmaatregel heeft genomen. De Raad concludeert ook dat er onvoldoende acties zijn ondernomen om onbedoelde of onrechtmatige vernietiging, onbedoelde of onrechtmatige wijziging en ongeoorloofde mededeling of toegang te voorkomen.

De Raad concludeert dat door de liaison officer voldoende technische en organisatorische maatregelen zijn genomen ter bescherming van de gegevens.

F. Autorisaties

De Raad concludeert dat bij het OM, het KPC, het RST en de LrC het systeem van autorisaties voldoet aan de minimale vereisten van zorgvuldigheid en evenredigheid.

De Raad concludeert dat bij het OM, het KPC, het RST en de LrC de politiegegevens worden verwerkt door bevoegde ambtenaren die daartoe door de verantwoordelijke zijn geautoriseerd en voor zover de autorisatie strekt.

De Raad concludeert dat bij het OM, het KPC, het RST en de LrC de verantwoordelijke de ambtenaren die onder zijn beheer vallen voor de verwerking van politiegegevens ter uitvoering van de onderdelen van de politietaak waarmee zij zijn belast, autoriseert. De autorisatiesysteem bij het OM, het KPC, het RST en de LrC is echter niet vastgelegd.

De Raad concludeert dat bij de liaison officer het verwerken van gegevens geschiedt door eigen personeel van de Nederlandse nationale Politie en dat er een strikt autorisatiesysteem is.

G. Geheimhoudingsplicht

De Raad concludeert dat de medewerkers die over politiegegevens beschikken, verplicht zijn tot geheimhouding.

H. Verdere verwerking van verstrekte politiegegevens

De Raad concludeert dat de verstrekte politiegegevens door het OM zelf niet verder worden verwerkt of voor andere doeleinden worden gebruikt.

De Raad concludeert dat bij het KPC het verder verwerken en gebruiken van de gegevens alleen geschiedt na uitdrukkelijke instemming van de verstrekker en uitsluitend voor het doel waarvoor de informatie is verstrekt of is opgevraagd.

De Raad concludeert dat bij het RST het verder gebruiken van de gegevens alleen geschiedt na uitdrukkelijke instemming van de verstrekker

De Raad concludeert dat de LrC geen politiegegevens van andere opsporingsdiensten verder verwerkt. Tevens concludeert de Raad dat de verdere verwerking van verstrekte politiegegevens geen aandachtspunt is binnen de organisatie.

De Raad concludeert dat de aan de liaison officer verstrekte gegevens niet verder worden verwerkt.

I. Het vastleggen van uitgewisselde gegevens

De Raad komt tot de conclusie dat iedere uitwisseling van politiegegevens schriftelijk wordt vastgelegd.

De Raad concludeert dat er geen uitwisseling van politiegegevens is tussen de LrC en andere opsporingsdiensten en dat de LrC geen gegevens van andere opsporingsdiensten vastlegt.

J. De bruikbaarheid van gegevens voor uitwisseling

De Raad concludeert dat het OM en de liaison officer geen directe invloed hebben op de doorlooptijd voor het afhandelen van de verzoeken en dat het OM en de liaison officer daardoor geen directe invloed hebben op de bruikbaarheid van de gegevens.

De Raad concludeert dat het KPC en het RST geen doorlooptijden voor het afhandelen van de verzoeken hanteert. De Raad concludeert ook dat het KPC en het RST proberen om de verzoeken binnen eventuele deadlines of anders zo spoedig mogelijk af te handelen.

4.4 Aanbevelingen aan de Minister

Algemene aanbevelingen aan de Minister

- Draag zorg voor een wettelijke grondslag voor de onderlinge regeling tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland betreffende de verwerking van politiegegevens.
- Draag er zorg voor dat de in de onderlinge regeling voorziene verplichtingen en rechten worden geïmplementeerd in nationale regelgeving.
- Draag zorg voor aanvullende voorschriften in het huidige Wetboek van Strafvordering voor het verwerken en verstrekken van politiegegevens.
- Stel richtlijnen vast betreffende de bevoegdheidsverdeling tussen het OM en de politie betreffende het verwerken en verstrekken van politiegegevens.

Aanbevelingen aan de Minister met betrekking tot het OM

- Ontwerp richtlijnen over de wijze waarop gegevens in de vorm van rechtshulpverzoeken worden uitgewisseld.

Aanbevelingen aan de Minister met betrekking tot het KPC

- Leg binnen korte termijn het proces dat moet worden gehandhaafd bij het uitwisselen van gegevens (zowel politiële- als rechtshulpverzoeken) formeel vast en maak het bekend binnen de organisatie.
- In het formele proces moeten regels worden opgenomen die minimaal voldoen aan de normen en voorwaarden zoals opgenomen in bijlage II van dit inspectierapport⁸.

⁸ Deze zijn: wetmatigheid en rechtmatigheid; het verwerken van gevoelige politiegegevens; juistheid en volledigheid van politiegegevens; bewaartermijnen; de Beveiliging van gegevens; autorisaties; geheimhoudingsplicht; verdere verwerking van verstrekte politiegegevens; het vastleggen van uitgewisselde gegevens; de bruikbaarheid van gegevens voor uitwisseling.

Aanbevelingen aan de Minister met betrekking tot het RST

- Leg binnen korte termijn het proces dat moet worden gehandhaafd bij het uitwisselen van gegevens (zowel politiële- als rechtshulpverzoeken) formeel vast en maak het bekend binnen de organisatie.
- In het formele proces moeten regels worden opgenomen die minimaal voldoen aan de normen en voorwaarden zoals opgenomen in bijlage II van dit inspectierapport.

Aanbevelingen aan de Minister met betrekking tot de Landsrecherche

- Maak samenwerkingsafspraken inzake het uitwisselen en verwerken van gegevens met andere opsporingsdiensten binnen het Koninkrijk.
- Leg het proces dat wordt gehandhaafd bij het uitwisselen van gegevens (zowel politiële- als rechtshulpverzoeken) formeel vast en maak het bekend binnen de organisatie.
- Het formele proces moet minimaal voldoen aan de normen en voorwaarden zoals opgenomen in bijlage II van dit inspectierapport.

Bijlagen

Bijlage I: Lijst van Geraadpleegde Documenten

1. Wetboek van Strafvordering van Curaçao.
2. Wetboek van Strafrecht van Curaçao.
3. Onderlinge Regeling tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland betreffende de verwerking van politiegegevens.
4. Rijkswet Politie.
5. Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden.
6. Beleidstukken.
7. Inrichtingsplan KPC.
8. RST Jaarplan 2015.
9. Concept informatieplan RST: PROJECT: OPTIMALISATIE INFORMATIE-PROCES RST.

Bijlage II: Normen en voorwaarden

Wetmatigheid en rechtmatigheid

Politiegegevens worden slechts verwerkt voor zover dit noodzakelijk is voor de bij of krachtens wet geformuleerde doeleinden.

De politiegegevens worden slechts verwerkt voor zover:

- De gegevens rechtmatig zijn verkregen;
- De gegevens toereikend zijn;
- De gegevens ter zake dienen;
- De gegevens niet bovenmatig zijn.

Het verwerken van gevoelige politiegegevens

De verwerking van politiegegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven, alsmede politiegegevens betreffende het lidmaatschap van een vakvereniging vindt slechts plaats in aanvulling op de verwerking van andere politiegegevens en voor zover dit voor de goede uitoefening van de politietaak onvermijdelijk is.

Juistheid en volledigheid van politiegegevens

Er worden de nodige maatregelen getroffen om te verzekeren dat de politiegegevens juist en nauwkeurig zijn.

Bewaartermijnen

Er worden de nodige maatregelen getroffen opdat politiegegevens worden verwijderd of vernietigd zodra zij niet langer noodzakelijk zijn voor het doel waarvoor ze zijn verwerkt of dit door enige wettelijke bepaling wordt vereist.

De Beveiliging van gegevens

Er moeten passende technische en organisatorische maatregelen zijn om politiegegevens te beveiligen tegen enige vorm van onbedoelde of onrechtmatige verwerking. Daarbij dient in het bijzonder aandacht te worden besteed aan beveiliging tegen:

- onbedoelde of onrechtmatige vernietiging;
- onbedoelde of onrechtmatige wijziging;
- ongeoorloofde mededeling of toegang.

Autorisaties

Deze norm omvat drie componenten:

1. Het systeem van autorisaties voldoet aan de vereisten van zorgvuldigheid en evenredigheid.
2. De politiegegevens worden slechts verwerkt door bevoegde ambtenaren die daartoe door de verantwoordelijke zijn geautoriseerd en voor zover de autorisatie strekt.
3. De verantwoordelijke autoriseert de ambtenaren die onder zijn beheer vallen voor de verwerking van politiegegevens ter uitvoering van de onderdelen van de politietaak waarmee zij zijn belast. De autorisatie bevat een duidelijke omschrijving van de verwerkingen waartoe de betreffende ambtenaar wordt geautoriseerd en de onderdelen van de politietaak ter uitvoering waarvan de verwerkingen worden gedaan.

Geheimhoudingsplicht

Een ieder die over politiegegevens beschikt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens.

Verdere verwerking van verstrekte politiegegevens

Deze norm omvat twee componenten:

1. De verdere verwerking van verstrekte politiegegevens voor andere doelen is uitsluitend toegestaan na uitdrukkelijke instemming van de verstrekker.
2. De verdere verwerking mag niet onverenigbaar zijn met het doel waarvoor de gegevens oorspronkelijk werden verstrekt.

Het vastleggen van uitgewisselde gegevens

Iedere uitwisseling van politiegegevens wordt schriftelijk vastgelegd door de verstrekker en de ontvanger. Daarbij wordt vastgelegd:

- welke gegevens verstrekt worden;
- de datum en het tijdstip waarop dat gebeurt;
- het specifieke doel van de verstrekking;
- de identiteit van de persoon die de gegevens verstrekt en
- de identiteit van ontvanger.

De bruikbaarheid van gegevens voor uitwisseling

De verwerkte politiegegevens moeten bruikbaar zijn voor de ontvanger op het moment dat ze worden uitgewisseld. Een belangrijk component is de doorlooptijd voor het afhandelen van de verzoeken om uitwisseling van politiegegevens.